

Tháng 6, 2022

Ở ĐÂU BÁN GẠCH THẬP TRÀNG?

Bỏ công "lát gạch Bát Tràng"
Xây hồ bán nguyệt" chờ nàng... rửa chân
Mà nàng đáp chuyền... đồ ngang
Qua sông ngắm nước... mệnh mang hơn nhiều!

Tiếc chi gạch, chẳng thỏa điều
Phải chi... tròn trịa đã... chiều chân em
Công tôi hăm hở gạch tìm
Bát Tràng, cừ, thập lại rêm... thất tình!
Gạch gì tên tuổi nổi danh
Giữ... chân không nổi? Họ rinh mất nàng!

Phải chi xây gạch... Nhất Tràng
Học xong Kiến Trúc, giỏi giang xây... hồ!
Thì đâu chịu cảnh rủi ro
Mũi tên tình ái xuyên vô tim chàng!

Vì em, nhà cửa sửa sang
Vì ai, em lại phủ phàng rời thôn?
Sang sông khuân gạch về... hôn
Em chê... bán nguyệt, ham tròn: sang ngang!

*
Chân tôi đi lại chàng ràng
Xây hồ, gánh nước rịt ràng chân Ai,
Chân Ai quý phái, trang đài
Sạch, không cần rửa đêm ngày ở đây!

Chân Ai quyết chọn anh tài
Lấy chồng, chọn bậc chí trai oai hùng!
Chọn chi tôi, kẻ khùng khùng
Chỉ xây tù nhỏ bít bùng nhốt Ai!

Á Nghi, 25.6.2022

*Anh tài: tài giỏi, xuất sắc hơn người
*Gạch Bát Tràng: gạch ngói đỏ tốt nổi tiếng do
làng Bát Tràng làm

GÁNH NẶNG

Trên một con đường lồi lõm đá chai cứng
Tôi gặp một cô bé
đang cõng cậu em thơ dại.
" Bé con ơi
Con đang vác gánh nặng quá"
Cô bé lặng nhìn tôi và nói
"Ông ơi, có phải gánh nặng đâu
Đây là em trai con mà!"
Tôi sững sờ
Và lời của cô bé
Khắc sâu trong tâm
Rồi khi loài người mang khổ đau đè nặng
trên vai tôi
Nghị lực đã rời xa tôi
Câu nói ấy lại vang lên
" Có phải đâu gánh nặng
Chỉ là em của ông thôi mà"
Theo motspositifs - **TháiLan** chuyển ngữ

BÀI HỌC ĐĂNG CAY

(Bác tiên bói có nhiều kinh nghiệm từng trải
với bọn thiên tả.
Tiếc cho tuổi trẻ háo danh đã không nghe
những lời khuyên giải ấy,
để bị bọn nằm vùng sai khiến mà không biết.)
*

Ngây thơ ai lọt bẫy thù
Đề cho thiên tả dọa hù, khiến sai
Đánh người chính nghĩa, nhân tài
Công không quảng cáo, tay sai: nằm vùng.

Tiếc thay!

Ý Nga, 28.6.2022

DIỄN ĐÀN GIỮ LỬA

Buông bỏ bớt bọn theo hòa liềm búa
Những diễn đàn giữ ngọn lửa Quốc Gia
Rực rỡ ra nhờ chọn lựa quét tà
Nhà sạch sẽ thơm tho: nườm nượp khách!

*“Chiếu Nga Sơn, gạch Bát Tràng
Vải tơ Nam Định, lụa hàng Hà Đông.*

*

*...Ước gì anh lấy được nàng
Để anh mua gạch Bát Tràng về xây.
Xây dọc rồi lại xây ngang,
Xây hồ bán nguyệt cho nàng rửa chân.”*

Ý Nga, 28.6.2022

AI THÂN MÀ GIẬN?

Tôi rất ngại người hay hờn, lắm giận
Mà không hề giận thiên tã, vì xi
Xin tránh xa! Ông-con-gái dị kỳ
Không ý chí, nam nhi ni quái đản
Ý Nga, 28.6.2022

VIẾT Ở DENVER

Trong nhiều lần bay qua Mỹ thăm gia đình, chúng tôi thỉnh thoảng có những chuyến layover tại một trong những phi trường lớn nhất nước Mỹ, đó là Denver International Airport. Tuy chưa bao giờ đi vào trong thành phố, mà chỉ nhìn qua cửa kính sân bay, qua những chuyên xe bus, xe lửa đổi terminals, tôi vẫn phóng tầm mắt nhìn xa hơn, cộng với trí tưởng tượng bay bổng của mình, để tìm một bóng dáng thân quen, để thấy một Denver mến thương...từ thuở nào! Chuyện là thế này:

Khi tôi vượt biên, mới vào trại tỵ nạn Panatnikhom, Thailand, liền viết thư cho ông anh bên Mỹ về tình hình trại tỵ nạn đã bị Cao Ủy đóng cửa từ ngày 14/3/1989, nên ai đến trại sau ngày này sẽ phải chịu thanh lọc rất khắt khe. Nghe tin đó, anh vội vàng nghĩ suy mọi cách để cứu tôi, chứ dứt khoát không cho tôi quay trở về Việt Nam.

Rồi một hôm tôi nhận được hơn hai mươi lá thư từ Mỹ, chỉ có một cái thư của anh tôi, còn lại là những cái tên Mỹ lạ hoắc.

Ôm một đống thư về nhà, tôi đọc thư anh tôi trước. Anh giải thích rằng đã tự ý giúp tôi bằng cách đăng trên mục “Tìm Bạn Bốn Phương” của Mỹ với ước mong tôi sẽ tìm được một người nào đó, tốt đẹp, và biết đâu sẽ...tiền xa hơn, đưa tôi qua khỏi cuộc thanh lọc đáng ghét. Anh cũng nói, tôi đừng sợ hãi, cứ chọn lọc trong các lá thư, tìm ra người nào có vẻ tin cậy thì hồi âm, dù sao cũng là cách giết thời gian và học thêm English, làm bạn bè cũng tốt.

Tình hình trại tỵ nạn lúc ấy quá căng thẳng, không còn chọn lựa nào khác, nên theo lời khuyên của ông anh, tôi mở các lá thư Mỹ ra đọc. Đầu tiên, tôi loại bỏ những thư không có hình kèm theo, tiếp theo là loại những người... viết chữ xấu, câu thả, (bệnh nghề nghiệp cô giáo!), rồi loại tiếp những lá thư có hình nhưng nhìn... hồng đẹp trai, và loại luôn những người viết thư...vô duyên (dù trình độ Tiếng Anh của tôi lúc ấy chả có là bao!). Cuối cùng tôi chọn được một lá thư với nét chữ đều đặn, mềm mại, giọng văn chân tình nghiêm túc, nghề nghiệp vững vàng (giáo viên dạy English ở một trường Trung Học ở Denver, Colorado), và tấm hình của một chàng trai Mỹ trắng có nét hiền hoà, dễ mến, tên họ đầy đủ là Don Garner.

Với tất cả vốn liếng English có được, tôi viết thư hồi âm, giới thiệu bản thân, cảm ơn Don đã vui lòng kết bạn. Cứ hai tuần một lần, Don gửi một lá thư, kèm thêm tái bút những đoạn dạy tôi grammar mà thư trước tôi đã viết sai, hoặc trả lời cặn kẽ những gì tôi thắc mắc, và luôn luôn có những tấm hình phong cảnh Colorado, vì nhiếp ảnh là niềm say mê của Don sau giờ đi dạy. Qua ống kính của Don, tôi đã yêu Denver, yêu Colorado và có lúc đã nằm mơ được đến giữa thành phố và vùng núi đồi nên thơ ấy.

Mùa Giáng Sinh, Don gửi cho tôi một gói bưu phẩm, trong đó có một máy cassette nhỏ xài bằng batteries cho tôi học English, có cả charger, mấy cuốn country music tapes, vài đồ lặt vặt, một hộp bánh cookies và tấm thiệp chúc Noel bên trong có 4 candy canes, loại kẹo hình cán dù dùng để trang trí cây thông Giáng Sinh. Nhưng lúc đó, tôi và mấy cô bạn ở chung, chưa bao giờ nhìn thấy candy canes, nên cứ ngỡ đó là một cái gì đó, chắc là để trong thiệp làm vật trang trí theo truyền thống Phương Tây, nên quăng chúng vào một góc nhà. Vài ngày sau, một đứa vô tình làm bể một cây, lấy tay sờ và nếm thì thấy ngọt, lúc đó cả đám mừng húm vì biết đó là... kẹo, cả đám xúm lại ăn liền một mạch hết sạch trong vòng năm phút.

Tôi dần dần cảm mến Don, dù chỉ qua những lá thư, những hình ảnh, và những món quà bé nhỏ xinh xinh. Tôi cảm nhận được một chàng trai đúng đắn, mô phạm, với tình yêu thiên nhiên bao la ...

Qua mùa Giáng Sinh, thư từ của Don bắt đầu thưa thớt, và sau đó là lá thư thật dài, Don nói về bệnh skin cancer vừa mới phát hiện vài ngày trước lễ Giáng Sinh. Bác sỹ nói bệnh trong giai đoạn sớm nên chữa trị không khó khăn, có nhiều hy vọng, nhưng sẽ mất nhiều thời gian, nên Don xin nghỉ việc, điều trị và về an dưỡng nơi nông trại lúa mì của cha mẹ vùng ngoại ô Denver. Đó cũng là lá thư cuối cùng của Don, dù tôi tiếp tục gửi vài lá thư thăm hỏi bệnh tình, về địa chỉ của Don hay nơi trang trại, đều không thấy hồi âm. Tôi tin rằng mình chẳng làm điều gì phật lòng người bạn phương xa, nhưng thực sự không tìm được câu giải đáp của sự im lặng này.

Cuối cùng, tôi tạm thời đưa ra hai giả thuyết. Một là, bệnh của Don đã chuyển biến xấu nên anh ấy không còn thời gian và tâm trí dành cho tôi. Hai là, Don cảm thấy mệt mỏi vì mối quan hệ với cô gái Việt Nam nơi trại tỵ nạn tương lai còn quá xa vời, nên nhân dịp này, Don ngưng liên lạc, để sau này bắt đầu mối quan hệ mới, có khả năng tiến xa hơn trong tâm tay?

Tôi vẫn mong giả thuyết thứ hai là đúng, tôi sẽ không bao giờ buồn phiền hay trách móc một lời, và xin chân thành cảm ơn anh đã đến với tôi như một người bạn, hồi Don thân mến!

Đó là câu chuyện thật, còn sau đây là... chuyện bịa, được viết tại phi trường Denver trong một lần chờ chuyến bay và nhớ về... Don:

LẠC NHAU Ở DENVER

Máy bay vừa hạ cánh
Denver, lạ mà quen
Phi trường mệnh mông quá
Sao chưa thấy anh lên?

Người người lướt qua nhau
Terminal kiếm tìm
Hành lý có mang nặng
Voi đây, nổi niềm riêng?

Tôi đứng đó, ngơ ngẩn
Giữa đám đông đợi chờ
Anh sẽ từ đâu đến?
Đừng để tôi bơ vơ

Hẹn chuyến bay nối tiếp

Gặp gỡ tại Denver
Quán café Starbucks
Minh nhắc lại chuyện xưa

Anh mặc áo màu gì?
Xung quanh tôi xa lạ
Những bước chân vội vã
Vẫn thiếu vắng một người

Lẽ nào anh không nhớ!
Hay anh trở chuyên bay?
Phi đạo trong nắng gió
Vừa đón người về đây?

Tôi phải boarding thôi
Qua gate mà ngập ngừng
Tôi đây và anh đó
Chẳng được phút tương phùng

Máy bay tung đôi cánh
Chơi vui trong mây trời
Denver bỗng nhỏ bé
Và anh, cũng xa vời!

KIM LOAN

NẾU GẶP ANH

Nếu có ngày tôi đến Denver
Mùa Đông tuyết lạnh tôi sẽ mơ
Vào quán cà phê tìm hơi ấm
Tôi được gặp anh thật tình cờ.

Anh vẫn là Don của ngày nào
Mái tóc hoe vàng dáng cao cao
Như trong tấm hình anh đã gửi
Chúng mình chưa bao giờ gặp nhau.

Chắc chắn anh sẽ nhận ra tôi
Anh từng nói thích một nụ cười
Hình tôi chụp trong trại tị nạn
Panatnikhom buồn anh ơi!

Thư đến thư đi đã nhiều lần
Những món quà nhỏ đẹp tình thân
Anh kể tôi nghe mùa Đông tuyết
Tuyết Denver lạnh đến Thái Lan.

DENVER TRONG MƠ

Denver mãi ở trong tim tôi
Dù người còn đó hay xa xôi
Còn đây biết bao nhiêu kỷ niệm
Một thời, có anh và có tôi.

Ôi Don thân mến của ngày xưa
Thailand trại tị nạn chiều mưa
Hay khi trưa hè trời nắng cháy
Rộn ràng tôi đọc những lá thư.

Những tấm hình anh gửi, đẹp sao
Denver, Colorado núi cao
Tuyết bay lất phất mùa đông giá
Thu về lá vàng rơi xôn xao.

Anh đã cho tôi niềm hy vọng
Giữa những ngày tị nạn buồn tênh
Và cả những niềm vui nhỏ bé
Dẫu tương lai xa tít, gặp ghềnh.

Tôi mơ một nước Mỹ xa xôi
Có Denver và Don của tôi
Nhất định nếu có ngày gặp gỡ
Mùa đông lạnh sẽ có hai người.

Nhưng anh bật thư, anh đã quên
Tôi không giận, không trách gì Don
Tình bạn bốn phương là hư ảo
Anh chỉ là mây, là bóng chim.

Nếu có ngày tôi đến Denver
Mong gặp một lần như ước mơ
Cám ơn Don cho tôi hi vọng
Tháng ngày buồn tị nạn ngày xưa.
Nguyễn Thị Thanh Dương
(June, 28, 2022)

Ngờ đâu, nghe tin anh mang bệnh
Vắng thư, lòng tôi cũng băng khuâng
Tôi không giận hờn hay trách móc
Cầu xin ơn Trời, anh bình yên.

Ba mươi năm rồi đấy, Don ơi
Chẳng còn cách biệt hai phương trời
Mỹ và Canada gần lắm
Đôi khi, tôi vẫn nhớ... một người.

Tôi sẽ không tìm thăm Denver
Giữ hình ảnh Don ở trong mơ
Chàng trai trẻ đến từ Mỹ Quốc
Cho tôi những tháng ngày nên thơ!
KIMLOAN
June 28/2022

AI THƯƠNG?

*Người thương, nghe mãi kẻ điên
Khó lòng thương cảm. Hữu duyên chỗ nào?
Không... thương, chẳng... cảm chút nao
Ai về đi kéo giận trào vào... thơ!
Á Nghi, 24.6.2022*

MƯA!

Một giọng hát ngân cao theo dòng nhạc
Từ dòng thơ hai đứa đã viết chung
Bài SÓI CON anh từng đệm nhịp chùng
Đêm cảm trại, mưa rừng rơi róc rách.

Mở cửa sổ nghe mưa rơi tí tách
Không có anh cùng đứng ngắm lá, hoa
Em nhớ anh! Sao mà nhớ thiết tha!
Mưa lớn lắm, nhưng chưa bằng nổi... nhớ!
Á Nghi, 24.6.2022

THƠ TÌNH Á NGHI

(Mến tặng những cặp tình nhân chung thủy.)
*

Anh à! Điềm đã hẹn nhau
Ngàn năm vẫn giữ một màu, chẳng phai
Nói gì tiên cảnh, thiên thai
Toàn là tưởng tượng! Chỉ ai với Người.

NGÀY YÊU ANH

(Tưởng nhớ về Vinh 1977.)

*

Nghe mới lạ những thiết tha triu mến
Quá yêu thương sao có thể lơ là?
Nhận thương yêu từ em ả mượt mà
Tìm rộn rã nhịp kiêu sa tình ái.
Á Nghi, 24.6.2022

ANH VỀ TRONG MƠ

Đừng đợi đến bình minh
Anh mới nói rất nhớ
Hãy nói ngay đi Minh
Trong giấc mơ ngộ nghĩnh.
Á Nghi, 24.6.2022

CỬU CHƯA... CHÍN

(Kính tặng quý bác yêu... thơ.)

*

- Người la hoảng, kẻ la... làng
Sao em cứ đứng chàng ràng ngăn ngờ?
- Dạ em đang bận làm... thơ
Tai không nghe nữa, chỉ mơ... màng... màng.
- Hỏi em mấy chục tuổi vàng?
- Dạ thưa mới có bằng chàng: chín mươi!
Á Nghi, 21.6.2022

Chỗ mình hẹn, nhớ là cười
Cười thâm mà cả đất trời cũng ghen
Ghen hai người thườ mới quen
Tình ơi! Thơ cũng muốn khen trăm... bài!

Á Nghi, 21.6.2022

CÒN CỘNG ĐỒNG LÀ CÒN PHẢI BẢO VỆ!

(Thành kính tri ân: tất cả các QUÂN, BINH CHỨNG cùng toàn thể QUÂN, DÂN, CÁN, CHÍNH và LỰC LƯỢNG CẢNH SÁT VIỆT NAM CỘNG HÒA đã và đang chiến đấu cho một CỘNG ĐỒNG VIỆT NAM TỰ NẠN KHÔNG CỘNG SẢN.)

*

Muốn rút lệ phải đánh nhau bao thế
Cứ co đầu, rút cổ, ai thắng ai?
Cộng đã thua, dân thấy rõ bất tài
Ta chính nghĩa oan này trả hận ấy!

Hùng biết mấy! Còn quanh đây hiện tại
Lính không say, mãi gươm bén đêm ngày
Đánh Đông, Tây: thấy Việt Cộng đẹp ngay
Chuyện nào trái, trong ngoài luôn cứng rắn!

Xưa chiến trận: thắng muôn hình, vạn trạng
Nay hào quang vẫn tỏa sáng mọi đảng
Đi hàng đầu đẹp sạch Cộng hung hăng
Đánh cho chúng phải... đầu hàng hải ngoại!

Xưa mắu thối, ruồi bâu: vẫn tồn tại
Nay sá chi bọn ăn thịt dất vàng
Canh đục ngầu, nước vũng... vẫn hiện ngang
Cộng nghiêng lệch, ta đời đời ngay thẳng!

Đau tử biệt bao bạn tù thâm lặng
Nén tâm hương tưởng nhớ gói hùng tâm
Đánh Việt gian, nuôi dưỡng khí, Cộng tầm
Truy tận gốc, giữ Cộng Đông trong sạch!
Ý Nga, 19.6.2022

LÍNH VẪN CÒN NHAU?

(Thành kính tri ân: tất cả các QUÂN, BINH CHỨNG cùng toàn thể QUÂN, DÂN, CÁN,

KIÊU?

*Kiêu căng làm giá trên cao?
Tặng em bụi hẹ cắt vào làm... dưa
Cong lưng cúi thấp cho... chừa
Khéo! Không kéo kéo lại dưa... kiêu hùng!
Người ta sẽ tưởng em khùng
Có... ba cọng hẹ, nổi sùng... bàn tay!
Á Nghi, 21.6.2022*

CAY!

- Thím la hét, chú la làng
Sao em không xuống cản ngăn hai người?

- Dạ ghen thì chỉ có Trời
May ra cản nổi nòng hơi ớt sừng
Em vừa đào đất giầu... gừng
Học hành chăm chỉ, chưa từng ăn... cay!
Á Nghi, 21.6.2022

BÓNG ĐÊM ĐÒI BUỘC CHỈ HỒNG?

Ngồi nghe kể chuyện dây cà
Lại ra Sợi Chỉ Hồng: ca*, buộc người
Ông ơi! Ông chớ thương tui
Mất ông đẹp thế, tôi thui cột gì?

Tỉ tê âm i, tù... tỉ
“Two... three” cột mãi ai ngăn... bẻ đò?

Á Nghi, 21.6.2022

*Oản tù tỉ: 1, 2, 3

*Nhóm thiện nguyện tổ chức cho quý bác cao niên hát karaoke, nên phải tắt đèn cho dễ đọc lời bài hát

“ĐẠI” ĐẬU MÀ “VĨ”?

(Thành kính tưởng niệm những CHIẾN SĨ QL VNCH đã bị bức tử trong các trại tù mang mỹ danh “Cải Tạo” của quân cường chiếm miền Nam VN.)

*

CHÍNH và LỰC LƯỢNG CẢNH SÁT VIỆT NAM CỘNG HÒA đã và đang chiến đấu cho một VIỆT NAM KHÔNG CỘNG SẢN.)

*

Có không khí, có cỏ cây, rừng núi
Có suối reo, lọn tóc búi, mồ hôi
Bàn tay chai xua san phẳng núi đồi
Lính vẫn sống dù tay không nòng súng.

Đã là Lính chí vẫn còn hùng dũng
Đã vào tù sao có thể thờ ơ?
Án không tuyên? Tù không tội! Sa cơ
Dầu thất thế thảm thê vẫn mạnh mẽ!
Ý Nga, 19.6.2022

Kềng khua vang núi đồi
Lính mình ngồi nhai sắn
Sắn không ngọt răng môi
Nhưng rét: ngọt cơ thể!

Áo tù mục, rách tưa
Cuốc, đẫn, vác bao nứa
Tù không được com, trưa
Nứa được khoe rào trại
Chôn chặt bao đời trai
Chống xâm lăng từng trái.

Người Yêu Nước trở tài
Tự giam trong... đói, rét
Kẻ bán Nước khoe hoài
Bài: "...Ám no... vĩ đại!"
"Vĩ?"*

Ý Nga, 19.6.2022

*Vĩ: viết theo nghĩa cái đuôi

NHỚ NGÀY GIỖ CHA

Mười ba... đã quây tưng Trời!
Răn đe, Cha phải dùng lời của roi...
Bây giờ gần tám mươi rồi
Nhớ về dĩ vãng bồi hồi tiếc thương
Dù Cha an giấc miên trường
Lời xưa Cha dạy còn vương vấn hồn...
Một vai gánh vác giang sơn
Một vai Cha đã vì con...nhọc nhằn!
Thương Cha lưng mỏi gối chùng
Cha luôn vẹn giữ tín trung với người
Được, không...chẳng nói hai lời
Khó nghèo, Cha vẫn một đời thẳng ngay
Cha còn sống, con kém may
Bươn theo com áo hằng ngày nuôi con...
Bây giờ, con cháu lớn khôn
Không còn cầu thực trên đường tha phương
Ngóng về Mồ Mã Quê Hương
Mẹ Cha yên nghỉ như thường ước mơ...
Nhớ Cha, lệ nhỏ thành thơ
Thương Mẹ, chỉ biết tủi cho phận buồn!
Giỗ Cha kính thấp tâm hương
Thân con viễn xứ...dặm trường cách xa!
Kim Phú Nguyễn (Bé Hai của Ba)

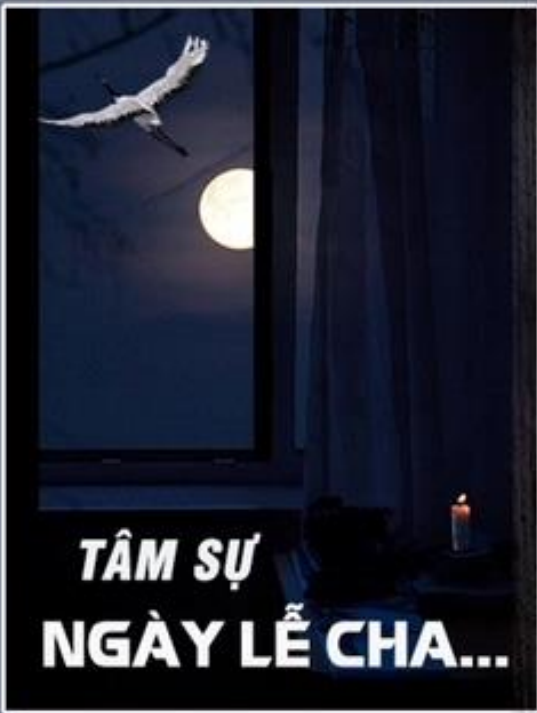
NHỚ NGÀY TÙ PHỤ (1)

Bức ảnh đầu đời chón bẻ đầu
Cười toe giữa nắng dãi mưa dầu
Đời dù vạn nẻo lòng in đậm
Kiếp dẫu trăm đường dạ khắc sâu
Bóng dáng nhân từ Cha vẫn đó
Hình dung hiền thực Mẹ còn đâu
Đau thương há chỉ Ngày Tù Phụ
Thất thèo tàn canh ngắn lệ sâu.
Thanh Song Kim Phú

NHỚ NGÀY TÙ PHỤ (2)

Tha phương đoài đoạ ngóng quê nhà
Dõi bóng chim trời khuất nẻo xa
Cuối hạ trao sầu nương tiếng cuốc
Đầu thu gói tủi lắng canh gà
Tưởng cha vóc hạc vun giàn mướp
Vọng mẹ hình mai tưới chậu hoa
Mồ mã song thân giờ quanh quẽ
Tâm hương khấn nguyện mắt mi nhòa.
Thanh Song Kim Phú

TÂM SỰ NGÀY LỄ CHA...

Chanh Song Kim Phú

**Hoa tươi trong nắng đóa hoa tươi
Mãn khai rực rỡ mãn khai cười
Cha đã không còn, vì Cha đã...
Hạc vút trời mây... hạc vút trời!**

**Tầng tầng lớp lớp từng tầng lớp
Trùng khơi công đức tựa trùng khơi
Nuôi con lao nhọc nuôi con trẻ
Công ơn chưa đáp công ơn người**

**Mười Chín tôi đây, Mười Chín tôi
Lễ Cha Mỹ đón Lễ Cha rồi
Giọt tủi con trào tuôn giọt tủi
Mồ hôi đắng chát phận mồ hôi**

**Viễn khách thêm sầu thân viễn khách
Quê người xót dạ chốn quê người
Mãi ngóng mồ Cha con mãi ngóng
Bóng trăng lặng lẽ bóng trăng soi...**

(Tứ tuyệt trường thiên, điệp tự thi cách)

NHỚ BA

Ngày Fathers Day năm nay, lần đầu tiên anh chị em chúng tôi thiếu vắng Ba . Tháng sáu Canada thời tiết đẹp, tôi ngồi bên vườn sau nhà, tưởng tượng bên nghĩa trang Moore ở thành phố Arlington, Texas, phong cảnh đẹp đẽ với những con đường trải sỏi dưới hàng cây Magnolia to cao xòe bóng mát, chắc đang nở những hoa trắng thơm hương tinh khiết và bên những ngôi mộ, là thảm cỏ xanh có ngọn nước phun lên mặt hồ tung bọt trắng xóa, Ba đang nghỉ ngơi trong không gian và thế giới êm đềm đó.

Tôi đã từng kể về xuất xứ cái tên KimLoan của tôi, lẽ ra là tôi tên Thoa như Má tôi muốn, nhưng Ba đã ...nhẹ dạ vô tư nghe theo lời ông nhân viên hộ tịch, muốn tôi được mang tên của nàng ca sĩ *Căn Nhà Ngoại Ô* đang nổi như cồn lúc bấy giờ . Sau này có lần tôi nói đùa với Ba :

- Tại Ba đó, con có hai tên, mà cái tên KimLoan chả có gì đặc biệt!

Ba bảo:

- Tên ca sĩ nổi tiếng mà còn khiêu nại gì chớ?

Chắc rằng nàng ca sĩ ấy có giọng ca ngây thơ nũng nịu, khuôn mặt đẹp xinh lắm nên chẳng riêng gì Ba tôi, mà còn nhiều ông bố bà mẹ khác đã lấy tên nàng đặt tên cho con gái của mình, bằng chứng là khi tôi đi thi Đại Học bên Việt Nam, cả cái phòng thi của tôi, hơn 50 thí sinh đều có tên “Thị Kim Loan” chỉ là khác nhau họ Nguyễn, Lê, Trần, Phạm... mà thôi! Ui chao, nổi tiếng đâu chả thấy, chỉ thấy tên mình... đại trà bao la vô số kể, như... cá cơm được mùa !

Má tôi mất sớm, đôi khi Ba lo việc cơm nước phụ với bà chị Cả, mà hễ Ba nấu món gì là chúng tôi mê mẩn tới đó, dù chỉ là món đơn giản như canh bí, rau muống xào tỏi. Những ngày vừa hết Tết còn ngán với thịt mỡ bánh chưng, Ba tôi gom hết các hũ dưa chua, hành muối, củ kiệu, cùng nội tạng kho tàu còn dư, nấu thành một món canh dưa thập cẩm ngon thần sầu, có đôi cao lương mỹ vị tôi cũng không chịu đâu nhé.

Hồi Ba mất, tháng 8 năm 2021, thằng bạn học cũ nhắn tin: “Xin chia buồn cùng bạn, về sự ra đi của người Bô vô địch cờ tướng quận Gò Vấp”!

Ái chà, hần hơi nói thách, chớ Ba tôi cũng là vô địch Cờ Tướng, mà chỉ cỡ cấp phường khóm thôi. Đó là niềm đam mê vô bờ bến của Ba. Ba có thể ngồi đấu cờ tại quán cafe của gia đình tôi cả ngày, quên cả ăn cơm. Có lần Ba chạy xe đạp đi chợ, sau khi mua xong các thứ, Ba dắt xe ra ngoài công chợ thì thấy đám đông vây quanh một bàn cờ tướng. Người ta đặt một thế cờ khó, mời các “cao thủ” vào giải. Ba liền hào hứng “nổi máu anh hùng” nhảy vào bàn cờ. Rộn rảng tiếng góp ý của các “quân sư” ồn ào cả một góc đường. Một hồi sau, tàn cuộc cờ thì chiếc xe đạp và mớ thức ăn đã không cánh mà bay! Hôm sau tôi đi học, thằng bạn cùng lớp khoe:

- Hôm qua tui chứng kiến Ba của bà oai phong lắm liệt tại bàn cờ, ai cũng trầm trồ nể phục vì đã giải một nước cờ hóc búa. Mọi người vỗ tay khen ngợi rần rần!

- Ừa, rồi sau đó ông có chứng kiến... hồi kết, lúc Ba tui mất chiếc xe đạp có còn “oai phong lắm liệt” nữa không? Còn mấy chị em tui phải chạy ra xóm mua mấy trái trứng về chiên cơm ăn cho xong bữa.

Một lần khác, Ba chạy xe gắn máy đến miệt Long Khánh thăm người làng xưa. Đến chiều chạy xe về, đỗ ngay cổng nhà, kêu chúng tôi ra lấy trái mít đem vào. Nhưng khi chúng tôi mừng rỡ chạy ra thì chẳng thấy mít ở đâu, thì ra trái mít đã rớt ở dọc đường mà Ba không hề hay biết, vẫn cứ phăng phăng lái xe trên xa lộ.

Mấy bà hàng xóm bu lại bảo:

- Ba của chúng mày là người đàn ông vô tư, vô lo nhất trần đời!

Có lẽ vì ngày xưa Má tôi đam mê quá, Ba đi làm Cảnh Sát Quốc Gia, còn Má trông coi cả tiệm giải khát, nuôi một bầy con tám đứa, Ba chỉ phụ má lúc sáng sớm khi chuẩn bị mở quán.

Mà nào Ba vô tư. Trên đường đi làm ngang qua đường Mạc Đĩnh Chi thấy người ta mang con cái vào học Hội Việt Mỹ, Ba cũng nhanh chân vào tìm hiểu rồi ghi danh cho các anh của tôi lần lượt vào học; nếu không có biến động tháng 4 năm 1975 thì chắc chắn cũng đã đến lượt tôi rồi. Mà nào Ba vô tư. Bữa đó ba đang ngồi đánh cờ tướng trong nhà với ông bác ruột của tôi. Hai ông già chưa phân thắng bại gần một ngày trời, tôi đứng số rờ gần đó với khuôn mặt sung phòng đờ vì bôi thuốc lang-ben quá liều lượng. Ai dè Ba nhìn thấy, bỏ bàn cờ kêu tôi lại gần hỏi nguồn con. Tôi vừa khóc nức nở vừa trình bày rằng, vì muốn da mặt mau hết lang ben nên tôi lỡ... mạnh tay tra thuốc ào ào, những tưởng sẽ mau hết lang ben, nhưng ngược lại nó làm da tôi rất bóng, đau đớn. Nghe xong Ba nổi nóng, mắng tôi một trận, rồi sắm soi khuôn mặt tôi, bắt tôi ngày mai theo Ba đi bác sĩ để tìm cách... cứu làn da của tôi, kéo tôi mang sẹo. Vậy đó, mê cờ mà Ba sẵn sàng bỏ ngang chỉ vì sợ còn gái cung bị... xấu!

Ba qua Mỹ lúc tuổi hơn 60. Ba vẫn xin đi làm hăng cho đến ngày nghỉ hưu. Đến tuổi 80 ba vẫn chạy xe đạp loanh quanh gần nhà. Mỗi khi gia đình chúng tôi từ Canada qua thăm, ba hăng hái đạp xe ra Phước Lộc Thọ mua trái cây, bánh mì, mua thêm vài tờ báo Việt Ngữ cho tôi đọc. Thuở đó, các tài xế vùng Bolsa cứ phải dừng xe ngay ngã tư, nhường đường cho một ông già mảnh mai, tóc bạc trắng, áo quần mũ nón chỉnh tề, đạp xe bon bon với túi trái cây và mấy tờ báo, thì đó chính là Ba tôi đấy.

Qua tuổi 90, Ba không còn chạy xe đạp, một phần vì mắt kém, và cũng vì phản xạ chân tay đã chậm, dù sức khỏe vẫn còn tốt, chưa phải uống một viên thuốc bệnh nào, không bị “ba cao một thấp” như các cụ lớn tuổi khác. Ba thường bảo, sống tới tuổi này là quá đủ rồi, nên mỗi ngày còn lại của Ba là mỗi ngày sống rất... vui vẻ, ăn uống nghỉ ngơi để... chờ ngày về gặp Ông Bà tổ tiên. Những ngày tháng cuối đời, Ba về ở Arlington, Texas vì có đông con cháu hơn bên California. Tôi nhớ, lúc ông nội tôi mất khi tôi mười tuổi, trước lúc nhập quan, bà nội tôi dặn dò đám con cháu: “Chút nữa các cháu nhớ khóc thật to vào, càng to càng tốt, gào lên kể lễ nữa nhé...” Trong đám tang của Ba, chúng tôi bảo nhau, mừng cho Ba đã sống 95 năm đầy đủ một kiếp người, chưa bao giờ sống trong viện dưỡng lão, không nằm trên bệnh tật trong hospital, không đờn đau triền miên, nên chúng tôi đã làm theo lời dặn của Ba khi sinh thời, là hãy đón nhận chuyện Ba ra đi, và celebrate 95 năm cuộc đời của Ba, để Ba ra đi thanh thản, không vương bận ngậm ngùi...

Thế nên, tại nhà quán, sau nghi thức phát tang, hai đứa cháu trong gia đình ngồi vào cây đàn piano (của nhà quán có sẵn) và hát liên tục những bài tình ca êm ái, nhẹ nhàng tỏa bay như làn khói hương nơi bàn thờ, làm nhạc nền background mỗi khi có khách đến viếng. Ngày hôm sau tại nghĩa trang, bên cạnh những giọt nước mắt xúc động của phút tử biệt khi hạ huyệt, chúng tôi đã cùng cất tiếng hát - hát cho người ra đi và hát cho những người ở lại:

“ ... Lá úa trên cao rụng đầy

Cho trăm năm vào chết một ngày...” (nhạc TCS)

KIM LOAN

Edmonton, Fathers Day 2022

NGƯỜI YÊU CỦA LÍNH

(Tự hào là con, em của các chiến sĩ VNCH)

Nếu không có ngày tháng Tư năm ấy

Tôi sẽ lớn lên trong ao ước chiến tranh

Của những người cha và những người anh

Giữ gìn miền Nam tự do hạnh phúc.

Tình Cha

Xe gắn máy trở thành chiếc xe đạp

Đoạn đường dài từ Yên Đỗ đến Hoàng Quân

Lung cong cong mồ hôi trán rịn nhàn

Cặp chân găng nổi gân dài xanh tím.

Tôi đến trường được trau dồi kiến thức
Bài học công dân: bác ái, yêu thương
Biết tự hào từng mảnh đất quê hương
Ruộng đồng ngát xanh, rộn ràng phố chợ.

Tôi sẽ là em hậu phương bé nhỏ
Viết những lá thư cánh én mùa xuân
Đẹp xiết bao tình thấm thiết quân dân
Gửi người chiến sĩ dải dầu mưa nắng.

Và tôi sẽ là người yêu của lính
Chàng hải quân là lướt với sóng hồ
Viết thư tình bên hoa biển mộng mơ
Tôi thấy cả trùng dương đang nổi gió.

Hay tôi sẽ yêu thiên thần mũ đỏ
Không quân đa tình đi gió về mây
Chiều Sài Gòn hò hẹn tay trong tay
Bước bên chàng biệt động quân kiêu dũng.

Yêu áo bộ binh vương mùi thuốc súng
Lính nhảy dù, hay anh địa phương quân
Thủy quân lục chiến đơm nét phong trần
Thiết giáp, pháo binh, quân y, quân vận...

Nhưng mệnh nước đến một ngày u uất
Lệnh tan hàng, bại tướng nuốt hờn căm
Lịch sử sang trang, nước Việt tối tăm
Sài Gòn đau, Huế rung rung nhỏ lệ.

Quảng Trị buồn, biển Nha Trang lặng lẽ
Rừng U Minh bạc màu nước Hậu Giang
Gió miền Đông đất đỏ nhớ mênh mang
Dấu chân xưa trên bốn vùng chiến thuật.

Những người lính, nay kẻ còn người mất
Tủi phận tại quê nhà hay đang lưu vong
Cuối cuộc đời, cạn khao khát ước mong
Thử vẫy vùng đao binh vì Tổ Quốc.

Cám ơn bao lớp trai hùng bất khuất
Ra sa trường chặng ngàn ngại hy sinh
Để lại thiên thu những câu chuyện tình
Đẹp lung linh của một thời chinh chiến.

KIM LOAN

Chờ con yêu chờ mầm xanh hy vọng
Chờ con yêu với chờ những ước mong
"Con gắng học cho ngày mai tươi sáng
Đừng như cha vất vả giữa canh gà."
" Vâng, con học cho ngày mai tươi sáng
Cho ngày mai Cha thăm nụ cười vui."

Rồi đời đổi chiếc xe thành cơm gạo
Cha gọi tên con " Cô Tú Lỡ Mùa"
Cơm gạo sắn khô ngày qua bữa
Đường công danh là thủy lợi với nông trường.

Xót con trẻ đoạn đường Cha gắng sức.
Đời cực khổ Cha giờ không còn nữa
Đất nước người con sống kiếp tha hương
Không Cha không Mẹ giữa đêm trường.

Con tiếp nối quãng đường Cha ngày ấy
Nuôi con thơ quên hết những nhọc nhằn
Cha có biết nhiều đêm trường thương nhớ
Mắt ướt nhòa con thấy bóng hình Cha
Mắt bao dung nụ cười ấm hiền hòa
Cặp chân nổi những đường gân vì con trẻ...

Tình Phụ tử Cha dành cho con đó
Xót lòng con mà ấm áp cả đời con
Đường công danh con giờ đã không còn
Con còn mãi tình Cha ngày nhỏ dại.
Tiểu Mai

MỘT TRANG HÙNG SỬ

(Kính tặng quý CHIẾN SĨ QL VNCH đã tham dự những trận đánh giành lại Đất ở chiến trường Kontum vào tháng 5.1972.)

*

Thi hóa một trang sử của Lính VNCH, nhân đọc: *"VẾT XÍCH CHIẾN XA TRÊN ĐẤT KONTUM"* của *LÊ QUANG VINH*, khóa 19 VB Thủ Đức, Binh chủng Thiết Giáp, Chi Đoàn Trưởng Chi Đoàn 1/8 Chiến Xa. Đơn vị và chức vụ cuối cùng: *Thiết Đoàn Phó Thiết Đoàn 8 Kỵ Binh Thiết Giáp.*

ĐÓT THƠ

(Thành kính tưởng niệm những **CHIẾN SĨ QL VNCH** đã tử trận cho tôi được êm ả học hành.)

*

Cõi lòng san sẻ cùng Ai
Ai Kia hời hợt, ai này gửi... thơ
Câu buồn gieo vận hững hờ
Câu vui bằng trắc bất ngờ lên... non.

Tình người núi vắng chắc còn?
Ta cùng thiên định cho mòn... trái ngang
Mân mê ngôn ngữ trên ngàn
Vui trong tâm thức chẳng toan tính hệ.
Mặc người phách lối dưới tê
Lên ni để cảm nhận về... cõi riêng.

Viết gì hiểu nấy, tịnh yên
Hai ta rong ruổi theo triền cỏ hoa
Chân trần chạm cỏ hiền hòa
Tóc tung theo gió: thơ, ta cùng đùa.
Đi cho hết trận gió lừa
Áo dài trắng sẽ vẽ bùa toàn... thơ!

Thơ yêu Chiến Sĩ! Kính thờ
Cám ơn từng giữ cõi bờ cho em
Đốt thơ thay khói hương mềm
Ru Anh Lính Trận: êm đềm ngủ ngon!

Ru em, Thân Phụ*, chồng con:
À... oi... Xin ngủ giấc tròn ngàn thu!
Ru em ngủ, chó quên thù
Lửa chuyền, lửa giữ! Cho dù... cô đơn!

Ý Nga, 17.6.2022

*Thân Phụ của tác giả thường đùa: “Con “đặt”
thơ làm sao đủ ngọt để có thể ru được ba ngủ thì
không bị lỗi khổ độc (khó đọc).”

THƠ CỦA LÍNH TRONG TỬ

http://www.nhayduwdc.org/bv/nql19t6/2022/Lqy/ndwdc_bv_nql19t62022_lqy_vetxichcx_KT_2022MAY21_sat.htm

*

Cả tháng thịt hộp, gạo sây
Đổi diện cái chết kê gần
Kontum ướt át lầy lội
Thương dân hứng pháo Cộng quân!

Kontum khói lửa chết chóc
Chỉ vì Bắc Cộng xâm lăng
Mưa trời có hơn mưa... pháo?
Bao Thương Binh chịu nhọc nhằn?

Giết dân cho bớt thừa mứa?
Địch pháo bất kể nắng, mưa,
Đêm, ngày, sương mù... (Dư đạn
Của phe cộng sản đã đưa).

Trục thẳng tiếp tế cơ phận
Sửa chữa chiến xa bị hư
Cộng quân bị ta bẻ gãy
Thử tài, trí, sức đã nư!

●

Đồng loạt nổ vang, rực sáng
Mìn chiếu sáng và Claymore*
Địch phải lui về bờ suối
Khai hỏa, bám chặt: Bravo*

Chinh nhân chong súng chờ giặc
Mưa phùn tê buốt vẫn ngồi
Khu vực giao tranh: soi tỏ
Hỏa châu đã thay mặt trời.

Ở bãi thả dù tiếp tế
Báo động anh em phe ta:
“Chi đội tăng cường canh gác!
Hỏa lực bám chặt bạn à!”

Đòi Lính sao mà yên ả
Trong khi pháo địch không tha
Sẵn sàng chờ lệnh tác chiến
Ăn ngủ bên cạnh chiến xa!
“Cộng tấn công Bộ Chỉ Huy
Bộ Binh, Trung Đoàn 44
Địch vào phi trường. Lâm nguy!

(Thành kính tưởng niệm những Thi Sĩ Lính
CỘNG HÒA đã bị bức tử trong các trại tù từ Nam
ra Bắc sau ngày Bắc Việt cưỡng chiếm.)

*

Sau song sắt anh làm chi dư giấy
Bút cũng không, sao mơ mộng gió mây?
Gió không... no, mây chuyển, lạnh vai gầy
Tù nhân phải viết thơ vào tim óc.

Trong khi đối thơ có mơ hạt thóc?
Thơ ngục tù, moi óc tả tự do?
Mẹ đợi chờ, cha khác ngục âu lo
Gói thương nhớ vô bờ trong tim vỡ.

*

Thơ nức nở khóc bạn bè chung rộ
Hưởng “khoan hồng” sao chết khổ, bơ vơ,
Hưởng “ấm no” sao chết đói xanh nhò,
Chiếu không có đắp thân gầy ghê lở?

Thơ của Lính sa cơ sâu vạn cổ
Chưa kịp về hát nhỏ nhỏ em nghe,
Chưa kịp khoe cha mẹ cùng bạn bè
Đã thiên cổ theo người về cát bụi!

Ý Nga, 16.6.2022

NHƯỜNG CHỖ

(Tôi đã đọc đâu đó một trang bút ký
chiến trường cảm động về chuyện này mà lâu quá
không còn nhớ tên tác giả? Nay xin phép được thi
hóa để bày tỏ lòng thành kính tri ân QL VNCH.)

*

Nhất quyết không xin tải thương
“Nhìn nhau vết thương thấm máu”
Đệ huynh ở lại chiến trường
“Mim cười mời nhau điều thuốc”.

Trục thẳng tải thương lên đường
Mang bao niên đệ, niên trưởng...
Thập tử nhất sinh khó lường
Ai sẽ già từ vũ khí?

*Hậu cứ Trung Đoàn 14.
Phải tái chiếm lại phi trường!
Lăn xích!”* Lệnh: “Rời vị trí!”

Xích sắt chiến xa nghiền đường
(Bụi đỏ có máu người Lính?)
Không thể đi bằng công chính
Càng những Con Cua Sắt* dương.

“Tiến vào Thành!” Lệnh: “Khoan tường!”
Chiến Xa tràn vào tác xạ
Ra khỏi vị trí phòng thủ,
Lao vào cận chiến tử sinh.

Sau trận phản công ác liệt
Mất bao đồng đội phe mình!
LÍNH THIẾT KỸ thật can đảm
Đại bác chiến xa bắn tung.

Những ụ đại liên của giặc
Ghi lên trang sử oai hùng!
THIỆT GIÁP, BỘ BINH: trận mạc
Tinh thần chiến đấu tuyệt vời!

Trải “lưới lửa” vào sườn địch
Cho bỏ thói tưởng ngon xoi!
Đứt xích? Tiếp tục tác xạ!
Ai lãnh lặn cũng xông vào.

Bộ Binh theo sát Tùng Thiết
“Xung phong!” át đạn ôn ào!*

Gia đình TÀI LỰC* rướm máu
Giải tỏa được thành Dak-Pha!
Chi Đoàn hoàn thành nhiệm vụ
Phi trường Kontum: giặc thua!

*

Tôi đọc một trang hùng sử
Thương Người an giấc ngàn thu
Đã lưu danh truyền bất tử
Bảo vệ dân khỏi tay thù!
Ý Nga, 17.6.2022 #8619

*Claymore, Bravo, Tài Lực: danh từ riêng.

*Con Cua Sắt: chiến xa.

*Theo LÊ QUANG VINH: “Chi Đoàn đã hy
sinh cho chiến thắng này: – 68 Kỵ Binh mũ

Vẫn biết cõi đời vô thường
Vẫn cầu bạn đồng chí hướng
Còn sống mà nhận huân chương
Từ tay của vị hùng tướng!
Ý Nga, 16.6.2022

đen, trong đó có 18 sĩ quan. – Trên 300 bị thương. – 2 chiến xa M41 bị phá hủy. – 10 chiến xa bị hư hại nặng.
Đổi lại về phía địch: – Trên 10 chiến xa T54 bị bắn cháy. – Bất sống một T54 còn nguyên vẹn. – Hơn một ngàn chết bỏ xác tại trận địa, số tử thương và bị thương được đồng đội mang theo không rõ.”

NGÔI NHÀ CỦA CHA

Tôi sẽ không còn đàn gia súc nữa
Không còn đồng cỏ, rừng thông...
Nhưng tôi sẽ chiến đấu
Để giữ ngôi nhà của Cha tôi.
Người ta sẽ tước vũ khí của tôi
Thì tôi sẽ chiến đấu bằng tay không
Cho ngôi nhà của Cha tôi
Người ta sẽ chặt đứt tay tôi
Thì tôi sẽ chiến đấu bằng cánh tay
Để giữ ngôi nhà của Cha tôi.
Người ta sẽ làm cho tôi chẳng còn thân chẳng còn
cánh tay
Thì tôi sẽ chiến đấu bằng linh hồn tôi
Để giữ ngôi nhà của Cha tôi.
Phần tôi, tôi sẽ tan biến đi, linh hồn của tôi bay đi xa...
Nhưng ngôi nhà của Cha tôi
Sẽ luôn mãi trường tồn vững chắc.
Thái Lan dịch

La maison de mon père

Je perdrai mon bétail,
Mes prairies, mes pinèdes...
Mais je défendrai
La maison de mon père.
On m'ôtera les armes
Et je la défendrai avec mes mains
La maison de mon père.
On me coupera les mains
Et je la défendrai avec mes bras
La maison de mon père.
On me laissera sans bras, sans poitrine
Et je la défendrai avec mon âme
La maison de mon père.
Moi, je mourrai, mon âme se perdra...
Mais la maison de mon père
Durera debout.

Gabriel Aresti
(1933-1975)

Nature et Poesie

Qui gratte...

Qui gratte ce matin aux vitres de ma chambre ?
Une corne de lune, une branche d'étoile, un rayon de soleil ?
Qui chante ce matin aux vitres de ma chambre ?
Une abeille endormie, une fleur de silence, une lavande au vent ?
Qui attend ce matin aux vitres de ma chambre ?
Un cœur, une pensée, un sourire, une joie ?
J'ai ouvert la fenêtre...
Et j'ai tendu les bras.

Extrait de "Les poches pleines de mots"

Paul BERGÈSE

AI LƯỚI, ...

Sáng nay ai lướt nhẹ ngang qua cửa kính kia?
Phải chăng ánh trắng lưới liềm, một nhánh tinh tú,
hay một tia vàng thái dương?
Ai đến hát ở cửa sổ phòng tôi sáng nay ?
Một chú ong ngái ngủ, một cành hoa yên lặng,
một nhành oải hương đong đưa theo cơn gió thoảng?
Sáng nay ai đứng kia ngoan ngoãn chờ đợi ở cửa sổ?
Một trái tim, một suy nghĩ, một nụ cười, một niềm vui khôn tả?
Này nhé bạn ơi, cửa sổ đã mở toang rồi đấy...
Và tôi đang giang rộng dải tay.
Thái Lan dịch

YÊU LÍNH

Lớn lên trong thời buổi chiến tranh, 16 tuổi mộng mơ, tôi và Bích Hợp là hai đứa bạn thân cùng xóm, cùng say mê nghe nhạc lính đến nỗi yêu lính và ao ước được là người yêu của lính.

Nhưng biết tìm đâu ra chàng lính chiến để mà yêu? Trong xóm có vài anh đi lính mà tôi không quen, chỉ quen anh Phụng gần nhà, anh cũng vừa đi lính, anh ấy có bao giờ để ý đến tôi đâu và mẹ anh thì khó tính quá nên tôi chỉ dám mơ thầm..

Bích Hợp hát hay, nó thường hát cho tôi nghe bài Hành Trang Tạ Từ và Một Người Đi. Hai đứa cùng bồi hồi thổn thức, chỉ mong có người yêu là lính để được... chia tay tiễn anh như lời trong bài hát “Đây gói hành trang xếp lại cho tròn để anh đi nhé...” Hay là “Tôi tiễn anh lên đường trời hôm nay mưa nhiều lắm...”

Có những buổi chiều buồn (chẳng biết lý do buồn cái gì nữa?) tôi và Bích Hợp rủ nhau đạp xe đi... hái trộm xoài tại vườn nhà ông Trịnh Đình Thảo. Khu vườn xoài rộng lớn có ngôi biệt thự luôn kín cổng cao tường, chúng tôi biết thế mà vẫn cứ mơ có ngày vào được bên trong để hái trộm xoài. Không hái được xoài thì chúng tôi đứng ngoài cổng song sắt, phóng tầm mắt vào ngắm những quả xoài xanh non treo lủng lẳng trên cành cũng thích lắm và tưởng tượng món xoài xanh chấm muối ớt.

Chiều nay cũng thế, ngắm vườn xoài xong tôi rủ Bích Hợp vào... nghĩa trang chơi. Nghĩa trang quân đội Gò Vấp nằm đối diện gần vườn xoài của ông luật sư Trịnh Đình Thảo. Lần đầu tiên vào nghĩa trang cả hai đứa chúng tôi đều thích vì cảnh đẹp vắng lặng êm đềm với những con đường trải sỏi giữa những dãy mộ thẳng hàng. Tôi và Bích Hợp đã đi qua từng dãy mộ, tò mò đọc tên, đọc nguyên quán, đọc ngày sinh, ngày tử và nhìn hình ảnh từng tử sĩ. Hai trái tim khờ của chúng tôi đều chạnh lòng thương cảm.

Bỗng Bích Hợp có sáng kiến:

- Chúng mình có người yêu là lính đây rồi, những anh hùng đã hi sinh vì tổ quốc. Mỗi đứa chọn một anh đi, có hình ảnh, có tên tuổi để mà...t hương. Thỉnh thoảng chúng mình sẽ đến đây thăm các anh.

Tôi thấy cuộc chơi này cũng thú vị nên hí hửng nghe theo Bích Hợp.

Hai đứa vừa mới chạnh buồn lại vui vẻ ngay, ríu rít đi tìm “người yêu” cho mình. Tôi chọn anh Nghiêm Văn Hải, 21 tuổi, bằng tuổi anh Phụng và có nét mặt hiền hiền giống anh Phụng. Ảnh bán thân của anh Hải trong quân phục, trên bia mộ thật hiền ngang và đẹp trai. Bích Hợp chọn anh Nguyễn Văn Tùng vì thích mái tóc bông bênh của anh ấy. Cả hai anh đều độc thân chưa vợ con, do cha mẹ lập mộ.

Thế là nỗi buồn không tên của buổi chiều nay đã trở thành ý nghĩa, cả hai đứa đều vui và hãnh diện vì đã có người yêu là lính. Hai đứa bàn bạc từ nay nếu có dịp thì cứ khoe ra cho oai và dĩ nhiên phải nói là người yêu đang bận chiến chinh đâu đó, xa lắm, mai mốt anh mới về thăm.

16 tuổi nhưng tôi vẫn còn nhiệm vụ trông em, trông đứa em 3 tuổi cho mẹ tôi bán hàng. Tôi thương em lắm, em cũng bám theo tôi không rời nhưng thỉnh thoảng tôi vẫn... lừa nó ở nhà để đi chơi riêng với Bích Hợp. Chủ nhật tuần sau tôi và Bích Hợp sẽ đi thăm “người yêu”. Tôi dọa em tôi:

- Chị đến chỗ này có nhiều ma lắm, em đừng đi theo chị.

Lần này đến nghĩa trang có chủ đích, có hương hoa dâng hoàng. Đi ngang qua chợ Hạnh Thông Tây chúng tôi ghé vào mua bó hoa vạn thọ (cho rề tiền) và một bó nhang. Đạp xe qua khỏi chợ một hồi, chúng tôi chằng màng tới vườn xoài bên kia nữa mà quẹo thẳng vào nghĩa trang quân đội, chia hoa và thắp nhang cho hai mộ anh Nghiêm Văn Hải và anh Nguyễn Văn Tùng như đã thân thiết với các anh từ lâu lắm rồi.

Một hôm anh Phương về phép thăm nhà, anh đi ngang qua nhà tôi, thấy tôi đứng ngoài sân liền dừng chân hỏi thăm:

- Em Bông khỏe không?

Thấy “thần tượng” người lính bằng xương bằng thịt mà mình thầm mơ, tôi bối rối vụng về không biết nói năng chi, liền vay mượn những câu trong bài hát Trên Bốn Vùng Chiến Thuật của Trúc Phương để hỏi anh :

- Chào anh Phương. Anh thường đi đó đây trên bốn vùng chiến thuật, chắc anh đang đóng quân ở Pleime gió mưa mù hay Tây Ninh nắng nung người hay Đồng Tháp vắng bóng hồng phải hông? Chẳng biết anh khen hay anh mỉa mai:

- Coi bộ em thuộc nhạc lính ghê nhỉ. Trật lất, đơn vị anh ở Phú Giáo Bình Dương.

Anh bây giờ là người lính, tác phong người lính rắn rỏi phong sương, không là anh Phương thư sinh nữa càng làm tôi mến mộ. Tôi vừa muốn khoe vừa muốn thử lòng anh Phương xem anh có “đau khổ” tí nào không:

- Em có người yêu là lính rồi.

Anh không lộ vẻ gì buồn cả mà ngạc nhiên:

- Ủa, lạ quá ta. Nãy anh gặp Bích Hợp và hỏi thăm, cô nàng cũng tự động khoe có người yêu là lính rồi. Không lẽ con gái xóm mình yêu lính dữ vậy?

Rồi anh bỏ đi không ý kiến gì thêm làm tôi tức cãnh hông.

Anh Phương trở về đơn vị để lại lòng tôi bâng khuâng nhưng nhớ. Tôi và Bích Hợp vẫn cùng nhau nghe những bài nhạc lính và vẫn thỉnh thoảng buổi chiều đến nghĩa trang quân đội Gò Vấp thăm “người yêu” trong những buổi chiều buồn vu vơ. Không biết gia đình anh Nghiêm Văn Hải ở đâu? Có khi nào ghé thăm mộ anh không? Hay chỉ có tôi với những bông hoa vạn thọ và vài nén nhang đến thăm anh, một “người yêu” mà anh không biết mặt, chẳng biết tên. Anh Hải ơi, vì quê hương chinh chiến anh đã hi sinh và yên nghỉ nơi nghĩa trang xóm em nên em mới “có duyên” gặp gỡ anh trong cảnh ngộ này.

Chiến sự càng ngày càng khốc liệt, những chuyến xe tang mang xác tử sĩ từ chiến trường về nghĩa trang quân đội Gò Vấp càng nhiều. Tôi và Bích Hợp đã một lần chứng kiến cảnh thê lương cùng với gia đình một người lính chết trận tại nhà quàn trong nghĩa trang. Hình ảnh thi thể bó gọn trong tấm poncho bốc mùi tử khí, mẹ anh và vợ anh ngất xỉu, hai đứa trẻ thơ ngo ngác, tiếng khóc của thân nhân thảm thiết. Hai đứa tôi sợ lắm đứng co rúm vào nhau nhưng vẫn tò mò muốn xem. Chưa có buổi chiều nào u ám đến thế. Tôi và Bích Hợp ở lại nghĩa trang đến lúc chiều dần tàn mới vội vàng đạp xe về nhà mà tưởng như những tiếng khóc từ nghĩa trang vẫn còn đuổi theo.

Hôm sau tôi bị cảm sốt nặng, nằm thiu thiu. Chắc vì chiều qua nghĩa trang nhiều gió và vì hơi lạnh tử khí ám vào người tôi. Mẹ tôi tra hỏi Bích Hợp chiều qua hai đứa đi đâu mà về muộn, Bích Hợp khai ra hết, mẹ la mắng cả hai đứa và cấm chỉ từ giờ không được đến nghĩa trang nữa kéo ma... bắt hồn chúng tôi. Không được “đùa cợt” với người đã khuất, hãy để linh hồn họ yên nghỉ.

Sau vụ chứng kiến đám tang ấy chúng tôi đã bị ám ảnh trong nỗi sợ và nỗi buồn, khỏi cần mẹ cấm hai đứa cũng từ bỏ luôn.

Cuối năm anh Phương về thăm nhà, gặp tôi đầu ngõ anh cười cười hỏi thăm:

- Sao, “người yêu của lính” khỏe không?

Tôi iu xiu:

- Em không còn là người yêu của lính nữa.
- Biết rồi, mẹ em kể cho mẹ anh nghe hết rồi, chuyện em và Bích Hợp “yêu lính”, yêu người tình thiên thu tại nghĩa trang quân đội Gò Vấp đã hạ màn sau một trận ốm kịch liệt.

Tôi quê quá vội bước đi, anh Phượng nói với theo:

- Cô bé 17 tuổi kia ơi, có bằng lòng làm người yêu của lính với... anh không?

Cho dù anh có nói đùa, cho dù anh “trêu chọc” tôi, thì tim tôi vẫn đập loạn xạ, rộn ràng sung sướng. Nhưng tôi chợt... khựng lại không dám mừng vui nữa và tự hỏi anh Phượng có nói câu này với Bích Hợp không và giữa hai đứa chúng tôi, anh... yêu ai?

Nguyễn Thị Thanh Dương (June 09, 2022)

CHÀNG TRAI NĂM XUA.

(Kính gửi hương hồn anh NĐX August 31,2020)

Anh bây giờ là ông già hơn tám mươi tuổi trên giường bệnh,
Thân thể gầy gò yếu ớt, đôi mắt lạc hồn
Anh đã đi qua bao chặng đời vui buồn.

Chàng trai năm xưa
Bắt đầu từ tuổi hai mươi
Anh sinh viên con nhà nghèo
Mẹ tảo tần nuôi anh ăn học.
Đất nước chiến tranh
Dang dở chuyện học hành
Anh vào quân ngũ
Người lính từng đóng quân Củ Chi, Hậu Nghĩa
Đền Quảng Trị, Khe Sanh...
Mẹ nhớ thương anh.
Bao giờ con về thăm?

30 tháng Tư, 1975
Anh đi tù từ nam ra bắc
Mẹ lại nhớ thương anh
Mỗi mòn chờ mong
Bao giờ con trở lại?

Anh đến Mỹ ở lứa tuổi trung niên
Cuộc sống bình yên
Bên mái gia đình nhỏ
Người lính trẻ dọc ngang năm xưa giờ đây già nua tàn tạ
Nay ôm mai đau
Và lặng lẽ từ giã cõi đời không một lời trần trối.

Nhưng tôi hiểu

Người lính trong anh chưa bao giờ chết
Mộng sông hồ chưa bao giờ khô cạn
Tình yêu quê hương vẫn còn đây
Vĩnh biệt kiếp này.
Nếu có kiếp sau
Anh vẫn là chàng sinh viên con nhà nghèo
Lại bắt đầu từ tuổi hai mươi...
Nguyễn Thị Thanh Dương (June 06, 2022)

Chuyện Cha Và Chú

Chủ nhật 16 tháng 6 năm 2019 là ngày “Lễ Cha” (Father's Day), đồng thời các vị cựu quân nhân Việt Nam cũng tổ chức Kỷ Niệm Ngày Quân Lực VNCH. (19/6).

Năm 1975, Sài Gòn đổi đời. Cha tôi đi “tù cải tạo” hơn một năm về, cả gia đình bị buộc phải đi kinh tế mới. Cha dẫn mấy đứa em ra đi. Mẹ và tôi cố thủ, lỳ lất tại thành phố. Lúc đó là giai đoạn đói rách kinh khủng ăn toàn sắn ngô và bo bo, nhưng dầu sao ở thành phố vẫn đỡ hơn chút xíu so với kinh tế mới. Mẹ tôi luôn bòn nhặt các thứ từ bột ngọt mua cửa hàng, đường thẻ hay quần áo còn mới, dồn lại đem lên tiếp tế cho các em tôi.

Trước ngày có dự định đi vượt biên, tôi quyết định lên khu kinh tế mới thăm Cha một lần. Tôi còn nhớ thời gian đó Cha tôi bị bệnh sốt rét, đêm ngày nằm rên hừ hừ, nhiều đêm cả nhà ngủ say, tôi nằm thao thức nghe tiếng ông rên, thì thào:

- Có ai còn thức không cho xin miếng nước.

Tôi vội lên tiếng:

- Dạ để con đi lấy.

Tôi chui ra khỏi mùng đi lấy nước cho ông mà nước mắt ràn rụa. Khi lên đó gia đình dặn tôi đêm ngủ phải cẩn thận đừng để hở mùng sẽ bị muỗi chui vô, không biết có phải vì mấy đêm tôi chui ra ngoài bị muỗi độc chích, mà khi trở về nhà tôi bị sốt rét phải nằm bệnh viện chữa trị một thời gian. Có cơn đau hành hạ như thế tôi càng thương Cha nhiều hơn nữa.

Tôi lao đao theo chuyện vượt biên sáu năm trời, có lúc tổ chức bẻ chạy thoát về được, có lúc bị tù, nhưng rồi cũng trót lọt đến định cư ở Mỹ. Sau đó tôi gọi quà đều đều cho Cha đến ngày ông chết vì bệnh áp huyết và tim, tôi đau đớn biết thật sự đã mất Cha trên cõi đời này. Người ta nói “mất cha, còn chú”. Ở Mỹ, tôi cũng có người Chú quen biết rất thân, chú Long. Tôi xin kể về Chú như người Cha thứ hai nhân tuần lễ “Father's Day.”

Vào khoảng 1995, ba chồng tôi bảo trợ liên tục các chú, bác HO qua Mỹ, chở lên hội IRC, cơ quan trợ cấp xã hội (welfare) làm thủ tục cũng như những công việc cần thiết khác. Ba chồng tôi thuê nhà giùm trong khu apartment tôi đang ở, thuộc vùng Fremont (Bắc Cali) càng lúc càng đông, trên dưới mười gia đình.

Biết các chú đi tù Cộng Sản về tôi rất có cảm tình, nên thỉnh thoảng ngày cuối tuần rảnh, tôi nấu nồi bún bò và nhắc chồng mời mọi người đến nhà ăn sáng uống cà phê. Nhìn các chú quay quần, chồng tôi lảng xãng pha cà phê tiếp sau tô bún bò được dọn lên, tự dưng tôi đón nhận niềm hạnh phúc vô cùng. Các chú ngồi thưởng thức, ôn chuyện ở tù, tiếng cười tiếng nói chan chứa tình đồng hương nơi xứ người. Tôi đặc biệt thương chú Long hơn hết, vì chú mất vợ sau khi ra tù được vài tháng, nên nhiều bữa ăn chiều thường mời Chú qua dùng.

Trong trận Hạ Lào, Chú bị trúng đạn nơi chân nặng không lết được, lính thương cố gắng công Chú thoát được nguy hiểm. Vì vết thương nặng nên phải mổ lấp xương vít vào, từ đó chú đi

hơi cà nhắc, sau Chú được đưa qua “Ủy Ban Quân Sự Bốn Bên “ làm việc văn phòng giao dịch với Mỹ.

Chú kể:

- Lúc trở về biết vợ đã nhiễm ung thư phổi giai đoạn cuối nhưng chú không được kể cận, vì còn phải đi làm thuê làm mướn kiếm tiền nuôi hai con. Từ lúc vợ mất đêm nào chú cũng thức dậy ngồi khóc một mình.

Những ngày đầu trên đất Mỹ cùng hai con, Chú làm đủ mọi việc từ dọn vườn, phụ sơn nhà cửa, quảng cáo ca hai giờ sáng. Các con Chú vào college học, cuối tuần làm part time ở McDonald. Cha con đùm bọc qua ngày, sau giờ bỏ báo Chú về ngủ bù, dậy lo cơm nước cho con, ai gọi đâu làm thêm đó. Chú tìm niềm vui khi thấy các con chịu khó học hành.

Lần lượt con trai ra trường theo ngành Public Health tại đại học Berkely; con gái tốt nghiệp ngành Accounting tại San Jose State. Hôm đó Chú order vài món và mời chúng tôi đến chung vui với các em. Nhìn bàn thờ thím được chưng bày mâm thức ăn, đèn sáng loáng, bông hoa tươi tắn càng thấy quý mến Chú vô cùng.

Chú ngâm ngùi nói:

- Chú sống được nhờ em Hạ, em Quân tiếp sức về mặt tinh thần, chứ từ khi mất nước, rồi bị tù hơn 13 năm trời tại miền Bắc, nếu không nghĩ đến vợ con nhiều lúc chú chẳng muốn sống. Trở về số phận lại chia lìa âm dương cách trở, nhà cửa bị tịch thu, nhìn các con nên tình phụ tử bất Chú phải mạnh mẽ lên, làm bóng mát che chở, mới mong tương lai con tốt đẹp được.

Giọng chú như muốn khóc, tôi đề nén cảm xúc muốn phá tan bầu không khí ảm đạm nên đổi đề tài vui hỏi Chú

- Sao qua đây Chú không kiếm người nâng khăn sửa túi cho bớt cô đơn?

Chú gãi gãi đầu nói e dè:

- Nghèo rớt mồng tơi, lại vừa điếc vừa mờ một con mắt, ai mà thương đây!

Quân và Hạ cũng tán công:

- Tụi con càng ngày càng có nhiều sinh hoạt bên ngoài, có nhiều niềm vui, rất mong ba có bạn già cho vui để các con cũng đỡ áy náy. Sao ba không về Việt Nam kiếm vợ dễ dàng hơn?

Chú vừa nghe đã giãy nảy:

- Ôi... VN bây giờ làm sao mà dám tin... Ai cũng mơ ước thiên đàng Mỹ, mượn cửa qua đây, thân ba liệu có được yên ổn núp bóng... hiền phụ hay không?

Chú bỗng cười ha hả nói tiếp:

- Mà không được đâu, tai ba nghễnh ngãng, lỗ họ nói thương ba, ba trả lời “tôi vẫn có da thịt chứ đâu óm dơ xương.” Họ hét lên “đồ điếc”, ba trả lời “Tôi đâu tiếc gì với cô.” Chưa hết, còn nữa... con mắt nhấp nhem đêm khuya thức dậy đi restroom, vô lộn phòng em vợ, Ba sợ họ sẽ la lên “Á...á...á... Bây giờ em đã là người của anh.” thì khổ đời (bắt chước phim Tàu).

Ai cũng bật cười không ngờ Chú có máu tếu như vậy. Vừa ăn Chú vừa kể:

- Rất nhiều người muốn giới thiệu, mai mối mấy bà giàu có bên VN, chú từ chối hết con ơi. Chú không thích kiêu làm quen như vậy, tuy nghèo nhưng Chú chỉ quý đồng tiền của mình làm ra. Các con thấy đó, Chú các ca các cử từng đồng để lo cho các con, gởi về VN tu sửa nhà Từ Đường họ Lê ở bên làng, giúp bà con khổ cực đôi chút, đó là niềm hạnh phúc của Chú, Chú không mơ gì hơn nữa. Trí óc Chú bây giờ chỉ bận tâm về chuyện đất nước, nghe ngóng tình hình, tin tức xảy ra là hàng đầu, vì nghĩ tới là nỗi đau vẫn cuộn cuộn chảy trong từng thớ thịt, trong máu...

Ngày tháng trôi đều trên đất Mỹ. Quân đã lập gia đình với bạn người Tàu, tên Vivian, chị Hạ thì chọn bạn Mỹ, tên David. Hai con Chú may mắn được job có đồng lương cao, cuộc sống vươn lên nên chúng không cho Chú đi bỏ báo hoặc làm gì khác. Chú ghi danh trường Chabot

College, lớp Anh Văn và computer để học hỏi thêm, cũng là thú tiêu khiển. Không bao lâu sau, Chú được thăng chức ông nội, ông ngoại với các cháu Alice, Paul, Robert, Hilary, Tom...

Có lần tôi mời Chú tới dùng cơm với món cá kho, canh rau, Chú buột miệng nói:

- Ngon quá con ơi, chú thèm cá kho lắm nhưng ngại David chịu không nổi mùi này, nên nhịn thèm.

Tôi mở mắt lớn ngạc nhiên:

- Vậy em Hạ không ăn món Việt hờ?

Chú lắc đầu:

- Từ ngày lấy chồng Mỹ thì ăn theo chồng.

Nét mặt Chú thản nhiên:

- Không quan trọng đâu con, Chú sống sao cũng được, chỉ ao ước con mình sống hạnh phúc là niềm vui lớn lao đối với Chú. Chú ngại nhất có những lần vợ chồng hơi lớn tiếng tranh luận, tim Chú thấp thỏm, cứ thấy lo âu xa xôi. Còn nói về em Quân, có lúc em nhờ Chú đến nhà trồng hoa sửa sang khu vườn, Chú ghé chợ mua con cá nhò chiên luôn, đem về cha con cùng ăn, không ngờ nó nói: “Cha con mình ăn nhanh kẻo vợ con sắp về, nó không thích ngửi mùi này trong nhà.” Lúc đó Chú đang ăn nhưng mắc cười quá: “Cha mà... Vợ Tàu tưởng Á đông ai dè cũng sợ mùi này...” Hai Cha con vừa ăn vừa chọc nhau vui vẻ.

Tôi im lặng không biết chen câu gì để an ủi Chú, Chú nói tiếp :

- Con biết không, hai đứa con rất thương Chú, biết Chú thích ăn cá nên thỉnh thoảng Hạ hoặc Quân thường chở Chú ra tiệm Việt Nam gọi những món cá kho tộ, canh chua cá, chả cá Lã Vọng... Chú cũng rất thông cảm ngôi nhà mới, sang rộng nhưng dân bản xứ thường ưa ăn Kentucky fried chicken, hamburger; còn soup có các lon đồ hộp; tủ lạnh có cheese, mì lát... hi... hi... Cái bếp nhà chúng nhìn to đùng và luôn có nắp đậy lại. Bọn trẻ giờ hình như mê làm hơn mê ăn, nhất là phụ nữ cứ luôn sợ mập, như con gái chú bới lunch buổi trưa bằng trái táo.

Vừa kể Chú vừa cười rung cả người. Tôi ngẫm nghĩ đề tài này cũng thấy mắc cười nên góp thêm chuyện:

- Hèn chi chị bạn con thường hay nói: “Lúc nào muốn giảm cân chị qua nhà con gái ở, vì lục tủ lạnh không có gì ăn hết.” Con rể đi công tác nước ngoài liên tục, con gái làm theo group trong bệnh viện, nửa đêm nửa hôm nghe gọi là chạy vào theo những ca sinh nở baby, hễ thấy mặt chỉ nghe chúng nó nói thèm ngủ chẳng hề nghe nói thèm ăn món gì...

Buổi cơm với đề tài thực tế này đã cho chúng tôi ngon hơn vì vừa ăn vừa cười.

Hai năm sau Chú xin được nhà housing. Ngẫm nghĩ sống xứ Mỹ này thật sung sướng, người già ăn tiền trợ cấp hay tiền hưu thấp đều được chính phủ nâng đỡ. Chú tâm sự:

- Hạ và Quân buồn Chú lắm, không ngờ Chú âm thầm xin nhà housing, nhưng Chú cũng nói để hai em bớt buồn rằng: “Các con rất có hiếu, lo từng li từng tý cho ba, chưa kể luôn đóng góp tiền để ba thực hiện việc giúp đỡ họ hàng hay lo về mồ mã; ba không hề buồn chi cả mà rất hãnh diện về các con của ba nên người, hiếu thảo, và các cháu rất ngoan. Sở dĩ ba muốn có nơi sống riêng là vì thương các con làm việc quá cực nhọc, nhất là David sau này lại làm việc ở nhà, ba muốn các con có không gian riêng để nghỉ ngơi, phần ba lại mong thỉnh thoảng có bạn già đến bàn thời sự uống trà, nên mới ra riêng đó thôi.”

Tôi nghe Chú kể lòng rất cảm động về người Cha luôn chú ý tâm lý, công việc, đời sống thực tế của tuổi trẻ ở đây, luôn giữ gìn hạnh phúc cho con... Rồi ông trời và nước Mỹ cũng giúp Chú đạt ước mơ.

Tuy ở riêng, nhưng Chú Long vẫn giúp công việc đưa các cháu nội ngoại đến trường và đón về. Mỗi chiều thứ sáu Chú cho các cháu \$50, chở chúng đến tiệm McDonald, chú ngồi ngoài xe để chúng tự do ăn uống nói chuyện tạo không khí thân mật giữa chị em họ với nhau. Chú có

thời gian nghiên cứu thơ Đường luật đủ các thể thơ và thường họa những bài trên các diễn đàn chính trị, Chú luôn khuyến khích tôi học làm thơ, để tìm cho mình thú vui riêng cũng như trí óc hoạt động. Chú rất quan tâm đến Thương Phế Binh ở quê nhà, hay tham gia những cuộc hội họp về lính, nhất là ngày 30 tháng Tư và ngày 19 tháng Sáu - lễ Quân lực Việt Nam Cộng Hòa. Vợ chồng tôi đi dự lúc nào cũng gặp Chú trong bộ quân phục Thủ Đức, tôi thấy Chú như mạnh mẽ hăng hái lên với niềm tin về đất nước ngày mai. Chú chia sẻ:

- Qua Mỹ, may có những buổi gặp mặt bạn tù, bạn đơn vị, bạn Thủ Đức, chú thấy an ủi phần nào nỗi đau mãi đè nén trong lòng.

Tôi an ủi Chú:

- Dù vận mệnh đất nước đổi thay, nhưng không ai có thể quên ơn những người lính đã hy sinh chiến đấu, ngày đêm gian khổ ngoài trận địa cho miền Nam với 20 năm được sống trong tự do, no ấm. Chúng con có giấc ngủ bình yên, được đi học và sống thoải mái... cho nên bây giờ dù sống trên đất Mỹ này có bận rộn cỡ nào cũng tham gia những tiệc lính khi có người quen mời. Chú nghe tôi nói, rục lên niềm vui trên mặt.

- Đúng rồi con ơi, những người già như Chú từ từ rụng lìa, có những buổi họp mặt như vậy an ủi các chú về mặt tinh thần rất nhiều. Các chú muốn sống lại thời làm người lính chiến tròn vai với tổ quốc, muốn mặc lại bộ quân phục lính, muốn được kể, được nghe, được ôn bao nhiêu chiến tích... Đó là những phút hạnh phúc của người lính Việt Nam Cộng Hòa dù nó đã trở về quá khứ mấy chục năm qua...

Ngày tháng như thoi đưa, thoáng chốc đã mấy chục năm sống tha hương trên xứ người. Chú cháu thỉnh thoảng vẫn có những buổi cơm cá kho rau luộc đạm bạc ở nhà tôi. Nhưng rồi một ngày Chú lái xe vượt đèn đỏ; một ngày lái xe về nhà nhưng chạy lên Oakland; một buổi không nhớ đường về khi đang lên nhà con trai; vặn lò nấu nước để khô queo cháy ám, alarm kêu inh ỏi... Con cái lo lắng muốn đưa Chú về nhà ở, không cho Chú lái xe. Chú cứ lẩn thẩn; bạn bè thăm, Chú nói sai tên lộn người; có hôm Chú trốn ra ngoài đi gần ngày trời, gặp người quen dẫn về dùm... Chú đã thật sự mắc bệnh Alzheimer (mất trí nhớ) rồi.

Tuổi già cũng giống cái xe chạy đã quá 200 ngàn miles, khó tránh khỏi bệnh tật ào đến, Chú lại vương mang thêm bệnh Parkinson (run tay chân), kèm theo cao mỡ, cao máu. Hạ và Quân hùn tiền thuê người đến chăm sóc, nhưng người làm cũng thất thường, thay đổi mãi. Ban đêm nhiều khi Chú thức dậy đi quanh nhà làm Hạ cũng nhọc theo. Chị em bàn lui tính tới, cuối cùng chỉ còn giải pháp đưa Chú vào Nhà Dưỡng Lão (nursing home) để có người cho uống thuốc đúng giờ; té ngã có y tá túc trực giúp đỡ...

Hôm nay lễ Father's Day, cũng trùng với tổ chức kỷ niệm Ngày Quân lực Việt Nam Cộng Hòa (19/6), tôi tham dự lễ QLVNCH xong ghé Nursing Home Valley House Rehabilitation Center nằm trên đường Clyde thuộc vùng Santa Clara thăm Chú.

Vào phòng thấy Chú nằm nhìn lên trần nhà miệng cười cười. Tôi cầm tay Chú lắc nhẹ, Chú nhìn cũng cười. Tôi đoán có lẽ con Chú vào thăm buổi sáng. Tôi mở phone khoe Chú hình ảnh chụp được trong buổi lễ với đủ các binh chủng đi diễn hành cùng rừng cờ Vàng tung bay, lá cờ mà ngày trước khi Chú chưa biết lái xe đã đi ba chuyến xe bus để đến thấy màu cờ thân yêu. Tôi kể huyền thuyên, tôi còn khoe chụp hình chung với cựu chiến binh Mỹ đến tham dự. Chú nhìn và miệng vẫn mỉm cười không nói câu nào, nét mặt Chú hiền từ, ánh mắt ngây thơ như đứa trẻ lên ba vô tội, tôi hỏi: "Chú hiểu không?" Chú chỉ tiếp tục cười...

Yên tâm vì đã để chú thấy lại hình ảnh những chiến binh VNCH một thời, tôi ngồi bóp tay chân Chú. lát sau, y tá bước vô cho biết có buổi hòa nhạc đặc biệt cho ngày Father's Day, cần dời Chú lên xe lăn đẩy đến phòng ăn; chúng tôi cũng đi theo.

Phòng ăn được trang trí thật sáng sủa với những bình bông xinh đẹp. Ban nhạc đội tập trung đầy đủ thì bắt đầu trình diễn. Những bản nhạc Pháp cũ thập niên 70 như Love is Blue, Bang Bang, C'est La Vie, Après Toi, Paloma... trỗi lên tuyệt vời. Người nhạc sĩ thổi kèn trumpet đi đến trước mặt từng cụ; những cụ già Mỹ mặt mày ngỡ ngàng, có người ngheo đầu, có người ngủ gục. Lúc họ đến trước mặt Chú, tôi thấy mắt Chú lạc thần xa vắng, đầu dựa vô tường, tôi tự hỏi không biết Chú có nhớ chút gì? Chú có mơ về thời của người lính Cộng Hòa xa xưa?

Buổi chiều, nắng nhạt dần... Lái xe về mắt tôi như mờ đi... Màu hoàng hôn xuống từ từ, như đang phủ mờ dần phần đời già nua của những bậc cha chú mà tôi đã yêu quý...

Minh Thúy Thành Nội, 6/16/2019

NGÀY GIỖ ĐỒNG ĐỘI

(Viết thay một người Lính VNCH)

*

Viết bao trang sử oai hùng
Lẫy lừng chiến tích đã cùng bên nhau
Một thời trận mạc rất lâu
Hiểm nguy, gian khổ, đờn đau thử tài.

Nhục vinh cùng trải đó đây
Bạn cùng đơn vị, kẻ vai thân tình
Đời binh nghiệp có đồng minh
Trọn tình huynh đệ chí binh một Nhà.

Vậy mà “thống nhất, thái hòa”
Đưa vào tù lớn, đưa ra biển. Buồn!
Người chết dờ, kẻ chết... luôn!
Ôm niềm uất hận: giặc buồn san hà!

*

Ta chính nghĩa, chúng nguy tà
Từ trên xuống dưới thua ta vạn lần
Toàn “quân đội cố nông bản”
Giặc vào chạy trốn, lừa dân vô tù
Mày về đánh tiếp! Đùng... hù!
Phen này đánh nhẹ, Hán thù lán sang:

Nhà nhà lại cảnh đại tang
Người người lật sử, đau trang... cuối! Ồ!

Mất tên trên tấm bản đồ

Việt Nam đâu nữa mà cờ vàng bay!

Ý Nga, 15.6.2022

Thương Cha

Cha thật hiền hoà với chúng con
Người thề đất nước một lòng son
Bao thời ném mật tâm không nản
Mất thừa năm gai dạ chẳng mòn
Áo nhuộm phong sương từ cuối biên
Vai sờn bạt mạng đến đầu non
Gia đình, tổ quốc lo tròn đủ
Cha thật hiền hoà với chúng con

Minh Thúy Thành Nội

Thương Người

Cộng Hoà anh lính thừa xa xưa
Hình ảnh oai phong kẻ mấy vừa
Chiến tích quay về ngang ruộng rẫy
Hành quân ngừng nghỉ dưới cây dừa
Chiều thu đã thấm tình chia sẻ
Phố hạ chưa phai cảnh đón đưa
Áo trận sờn vai đời gió bụi
Thương người đội nắng với dầm mưa

Minh Thúy Thành Nội

THỎI BONG BÓNG: KHÔNG HỜI?

Bao Chiến Sĩ tù tội
Ngậm nghệt ngã, đơn côi
Ông khen: “Cộng không lỗi?”
Cho ăn không ngồi rồi!”

“Ăn không” nên chết đói,
“Ngồi rồi” đổ mồ hôi:
Lao động đến kiệt sức
Mạng người theo mây trôi?

LÍNH GIÀ NHỚ NƯỚC, THƯƠNG NON

((Kính tặng chú T và những Người Lính
VNCH luôn hướng lòng về đồng bào quốc
nội.))

*

Chú ngồi nghiêng ngả, cong queo
Cháu lau nhều nhão ướt theo tuổi già
Miệng thôi giữ nước, mắt nhòa,
Da nhăn mếu máo, khóc òa tang con.

Vô thần ánh mắt, héo hon
Hỏi thăm cháu chắt, Nước Non sao rồi?
Tay sần sọc, dạ bồi hồi
Tuổi già lo chuyện đất trời quê hương!

Gầy còm, ủ rũ thấy thương
Con ho như thể muốn trườn xe lăn
Lung đau cột sống, cong oằn
Còn môi nhắc chuyện nhọc nhằn thuyền
nhân.

Gói trong những tiếng thở than
Bao lời thăm hỏi ngổn ngang tơ vò.

Trong khi kẻ khỏe nhớn nhor
Ăn chơi đú đờn, lẳng lơ trở về,
Trở ra, khoe những tuồng hề
Chỗ nào vung vãi bọn bẻ dollars.
Ý Nga, 14.6.2022

TÂM SỰ MỘT NGƯỜI LÍNH

(Viết thay một người Lính VNCH vẫn âm
thầm góp sức cho Đại Cuộc.)

*

“Cực đoan” chống Cộng là gì?
Chưa hề buôn bán, đi đi, về về
Không Cao Kỳ, chẳng đa thê
Linh hồn không bán rẻ rề mua danh!

Chung tay giữ Lửa đấu tranh
Trước sau như một ngôn, hành làm gương
Danh, tiền, gái cũng xem thường
Cộng nào mua được hồi phùng hai mang?
Ý Nga, 13.6.2022

Cùng đang ở dưới đất
Ông nói chuyện trên trời
Không có ai ngủ gật
Ai mơ bong bóng hơi?

Người bùng bùng bực bội,
Kẻ bóng gió xa xôi
Rõ ràng rất rắc rối
Ông hãy cút giùm tôi!
Ý Nga, 15.6.2022

NOI GƯƠNG

Đứng lên lật đổ tà quyền
Nước Nhà nguy biến, ngủ yên sao đành?
Muốn hòa bình phải đấu tranh
Noi gương Chiến Sĩ hùng anh Cộng Hòa
Ý Nga, 14.6.2022

THƯƠNG MÀU ÁO TRẬN!

Bao người Lính bôn ba khắp chiến trận
Mảnh chiến y bạc theo bước quân hành
Đắm máu Anh lúc tử trận Khe Sanh
Lãnh bất hạnh cho dân được yên ấm!
Ý Nga, 14.6.2022

THƯƠNG ƠI ĐỜI LÍNH CỘNG HÒA!

Bao nhiêu chiến trận huy hoàng
Cớ sao số phận lỡ làng riêng mang?
Tài trai đẹp giặc hiên ngang
Giữ Thành rực sáng cờ vàng tung bay!
Ý Nga, 13.6.2022

ĐƯA CON VỀ THĂM BỐ

Em về thăm mộ, hoa trồng
Nén đau, ép hận thương chồng cực thân
Tội chi? “Bảo quốc, an dân!”
Mồ cày, mã xối, vô thần ra tay.

*

Tre buồn lá ngọn lất lay
Nén hương con thấp, mắt cay mẹ già!
Ý Nga, 13.6.2022

DÒNG THƠ XANH

BÁNH XE XÃ NGHĨA

Đạo quân rách nát cả ra
Ồn ào chất đống sân ga: “lính” tà
A ha! “Liệt sĩ”* cuối toa
Dám so sánh với Lính ta oai hùng?

Ý Nga, 11.6.2022

*“Liệt sĩ”: viết theo nghĩa bại liệt và sỉ nhục

QUÂN... ĐỘI!

Đón gươm đạn, bảo vệ dân
Cộng Hòa đi tới, vô thần tháo lui!

*

Rõ ràng Cộng nguy thật lùì
Quân này quân: đội, đón mùi Hán nô!

Ý Nga, 11.6.2022

TÌNH CỜ... MẮT NHAU

Người đi
Mưa tiễn ngại ngần
Gió ru dạ khúc
Phù vân không lời.

Môi khô
Thôi ngọn lửa ngời
Ngậm vành trăng khuyết
Đất, trời vô thanh.

Người về
Cỏ biếc xây thành
Xuân non nhú nụ
Rờn xanh chỗ nằm.

Hương trắng
Nguyệt quế đợi rằm
Nghe vắng vắng tiếng
Hô cảm ngoài hiên.

Trà thiên
Voi chén trắng nghiêng
Bóng càn khôn đứng
Cối phiên dựng cao.

Người về
Gió hát lao xao
Lật trang ký ức

Từ sau một chuyến hải hành
Dòng thơ chọn mực màu xanh: nhớ nguồn!

*

Yêu gia đình, quý Nước Non,
Thương bao Chiến Sĩ, héo hon gông cùm.
Trọng ơn nghĩa, quý tình thâm
Lợi danh cạn kiếm, bạn tham nông tim.

Vui cùng sách báo lặng im
Gom bao kiến thức vào tim ngắm ngắm.
Thơ buồn lạ lẫm truyền âm
Như người ngậm ngải tìm trầm làm hương
Thấp dâng Tiên Tổ tứ phương
Tạ ơn giữ vững lập trường Quốc Gia.

Ôn hoài cho thuộc sử Nhà
Đau theo vận Nước, thiết tha trái lòng
Tìm anh thư, kiếm anh hùng
Thương dân tù túng: đập tung cửa Tù!
Ý Nga, 12.6.2022

SÁNG SUỐT

(Thành kính tri ân QL VNCH.

Viết thay tâm sự của một sinh viên du học trước
1975, vẫn luôn sắt son giữ vững lập trường Quốc
Gia và kính quý Người Lính VNCH.)

*

Sống qua Đệ Nhất Cộng Hòa,
Thêm nền Đệ Nhị thái hòa mới... đi
Tuồng đầu về lại tức thì
Xứ người du học, hiếm khi được về.

Bao năm đặng đặng ủ ê,
Bao năm đẹp đẽ, trót mê Sài Gòn
Thương từng góc phố cón con,
Yêu từng tà áo, gót son tan trường,
Nhớ âm kẹo kẹo dầm sương
Vai người buơn chải phố phường hàng rong.

Ai ngờ bọn Búa, Liềm, Còng
Máu tanh nhuộm sắc! Á Đông kinh hoàng!
Nhốt Người Đánh Bại Xâm Lăng
Cống vào cướp phá, tan hoang san hà.

Người Yêu Nước, bỗng chốc mà

Khuya thao thức chờ.

Thơ đau
Cào buốt... cơn mơ
Hồn chừ như thể
tình cờ... mất nhau.
Kiều Mộng Hà
June 07th2022

Khô sai, trần trụi, bốn mùa cùm gông
Thương Người Lập Bao Chiến Công
Chết oan ức dưới cờ hồng chính chuyên!

*

Bảy lăm lên án bạo quyền
Mấy mươi năm, vẫn lửa chuyên, lửa nuôi
Mong niềm thống khổ dân nguôi
Người về tô lại sắc ngời cờ xưa.
Ý Nga, 10.6.2022

Có Những Niềm Vui

Tuần rồi, người viết tâm tình với chủ đề "Bạn Là Người Cao Niên Hay người Già Nua", tôi đã được rất nhiều thân hữu đồng ý thích làm người cao niên hơn là người già nua vì người cao niên năng động, yêu đời yêu người hơn người già nua. Smile!

Dĩ nhiên người viết là thành viên trong Nhóm Người Cao Niên rồi vì người viết sống rất lạc quan, dù trong cuộc sống của mình, đôi khi tôi đã gặp những chuyện đau buồn hay điều không vừa ý. Tôi tự nhủ rằng: "Ngoài cha mẹ tôi với tình yêu con cái thiêng liêng, không ai thương mình, giúp mình bằng mình tự thương mình, giúp mình, lo cho mình ngay cả chồng con cũng thế vì tình yêu thương của họ cũng chỉ giới hạn đến một mức độ nào đó mà thôi, nên mình phải tự lo cho mình, giúp mình sống vui sống khỏe cả 2 phương diện thân tâm mới được."

Có một ông bạn hỏi người viết: “Blogs của Chị đẹp, nhiều tiết mục với bài vở hay quá nên tôi cứ phải đọc từ từ để kịp "tiêu hóa" dần dần. Xin hỏi thiệt Chị nha: “Một ngày của Chị có bao nhiêu tiếng (giờ) mà Chị nào là làm blog, nào là làm vườn, nào là "mở quán ăn"... (Cười). Thiệt phục tài Chị đó.” NTL

Xin cảm ơn anh NTL đã hỏi và xin phép được trả lời câu hỏi của anh và của nhiều bạn đọc mục *Một Cõi Thiên Nhân* cũng đã hỏi người viết những câu hỏi tương tự như anh, như một lời tâm tình của người viết gửi đến quý thân hữu.

Mỗi người có niềm vui nỗi buồn khác nhau không ai giống ai, Người thì tìm niềm vui trong việc tích lũy tài sản, trong việc hưởng thụ những thú vui vật chất xa hoa, trong việc sáng tác các tác phẩm văn học nghệ thuật để lại với đời, trong việc tham gia các sinh hoạt văn nghệ, v.v. Riêng người viết bây giờ “không còn trẻ nữa” lại tâm thường, bé nhỏ nên tìm vui trong những gì tâm thường trong vòng tay của mình hiện tại: cơm nước cho chồng con, làm vườn trồng hoa để ăn rau quả mình đã trồng, để ngắm những hoa đẹp mình đã chăm sóc, tối đến lướt net tìm tài liệu hay lạ để chia sẻ tâm tình với bạn bè văn nghệ bốn phương qua email, qua các trang nhà, trang youtube, trả lời thư tín, v.v... để cho trí não của mình hoạt động, chứ nếu không, sẽ bị "teo não, bị mất trí nhớ” bây giờ. Trước khi đi ngủ thì đọc kinh sách, lạy Phật nên ngủ an không thấy ác mộng. Rất tâm thường, bình dị, phải không bạn? Nhưng mà người viết có những niềm vui trong cái hạnh phúc bình dị đó, bạn ạ. Smile!

Người viết cũng đã "thả bút đề thơ" nói lên niềm vui của mình qua bài thơ *Có Những Niềm Vui*, xin được chia sẻ tâm tình với Bạn nhé.

Có Những Niềm Vui

Có những niềm vui suốt đời nhớ mãi:
Thuở tuổi ấu thơ, theo mẹ đến trường
Mẹ nắm tay con, gửi trọn tình thương
Con đã vào lớp, mẹ còn trông ngó.

Có những niềm vui, ngây thơ tuổi nhỏ:
Đánh đáo, chọi bi, đánh đũa, lò cò
Vô tư, khờ dại, chẳng chút âu lo
Chỉ biết giỡn đùa, quấy cha, nũng mẹ.

Có những niềm vui, một thời coi nhẹ:
“Cồng sin”, chép phạt, một thuở biết yêu
Ngờ ngẩn theo ai, đáng liêu yêu kiều
Gửi lén thơ tình, nên vào trề học.

Có những niềm vui, cười trong tiếng khóc:
Pháo cưới vu quy, con bước theo chồng
Một sáng mùa Xuân, có kẻ sang sông
Bỏ lại sau lưng, biết bao kỷ niệm.

Có những niềm vui, phải đành dấu diếm:
Gặp lại cố nhân, đôi mắt vẫn tình

Sống lại trong tim tuổi mộng thư sinh,
Cuộc tình thứ nhất, học trò vụng dại .

Có những niềm vui, mỉm cười sáng khoái:
Thấy kẻ thân yêu, được sống an bình,
Giữa cuộc trần ai, đau khổ sinh linh
Thân tâm tĩnh lạc, an vui, hạnh phúc.

Sương Lam

Người viết rất ngưỡng phục tâm nguyện đem Đạo vào Đời qua thơ văn của Thượng tọa Thích Tánh Tuệ. Người viết cũng đã học nơi Thầy những bài học hay có thể áp dụng được trong đời sống hằng ngày. Người viết xin nguyện được được làm "sứ giả Như Lai" theo bước chân của Thầy để học Đạo và hành Đạo vừa lợi mình vừa ích người. Lành thay!

Kính mời quý thân hữu cùng đọc những lời pháp thoại dưới đây tại Đạo tràng Sài Gòn KC
Thung lũng Hoa Vàng San Jose do Đạo hữu
Nguyệt Thánh Viên tổ chức, được diễn ra
vào lúc vào lúc 6:30 sáng Thứ Ba, ngày 24
tháng 05 năm 2022 với sự chia sẻ của Sa
môn Như Nhiên - Thích Tánh Tuệ

Trọn Vẹn Từng Phút Giây Đời Sống
Namo Sakya Muni Buddhaya
Trọn Vẹn Từng Phút Giây Đời Sống

Mỗi ngày chúng ta nên dành riêng một
khoảng thời gian chừng 30 phút để suy gẫm
tới lui chuyện trong ngày và chuyện ngày
mai. Xong rồi thôi.

Hãy sống trong hiện tại, lo chuyện của
mình, không lo chuyện bao đồng của người
khác. Hiện tại hôm nay là tương lai của
ngày hôm qua và sẽ là quá khứ của ngày
mai. Nếu chỉ sống trong quá khứ và tương lai mà quên mất hiện tại thì thật ra bạn không thật sự đang sống. Nếu bạn sống mà phần hồn không nằm trong thân thể, chu du đây đó, suy nghĩ lung tung, thì có khác gì một người đã quá vãng? Bắt đầu bằng những thói quen rất đơn giản như ăn, uống, đi đứng, nằm ngồi, và thờ... nên chú tâm để ý và trọn vẹn những gì đang làm, đang sống, và đang có.

- Hãy nên biết thay đổi tần số, đổi “kênh” channel.
Đổi “kênh” bằng cách dành thì giờ cho các hoạt động tích cực như thể dục, thể thao, từ thiện, thiền tập, âm nhạc...

Một trong những bí quyết sống thọ đến 95 tuổi của ông nội các cháu là, không nên lo chuyện con bò trắng răng! Nên bớt thu nhập những chuyện không dính dáng liên quan đến mình từ tin tức lảm cẩm “xe cán chó, chó cán xe”, chuyện trên mạng, chuyện của mình tinh điện ảnh, chuyện

của hàng xóm hay bạn của hàng xóm... Nên nhớ, không có bạn thế giới vẫn tồn tại, nhưng nếu không có bạn thì gia đình và người thân yêu mới thật sự mất mát.

- Sự an bình trong nội tâm sẽ đưa đến sự an bình của thế giới bên ngoài. Bằng cách tạo ra sự an bình trong thế giới nội tâm, chúng ta mang nó ra thế giới bên ngoài và điều đó chắc chắn có thể ảnh hưởng đến nhiều người khác chung quanh. Giá trị và lợi ích thiết thực của sự thực hành Phật giáo là ở điểm này. Tu không phải để ngày mai, ngày kia sẽ hạnh phúc mà tu lúc nào là hạnh phúc ngay lúc đó.

Tu là hạnh phúc bây giờ

Không ăn bánh vẽ, không chờ kiếp sau!

(Như Nhiên- Thích Tánh Tuệ)

Xin mượn mẫu chuyện Thiên dưới đây làm kết luận cho bài tâm tình hôm nay, bạn hé.

HÃY ĐẶT CỐC NƯỚC XUỐNG

Một giáo sư bắt đầu giờ giảng của mình với một cốc nước. Ông giơ nó lên và hỏi các sinh viên, “Các bạn nghĩ cốc nước này nặng bao nhiêu?” “50 gam!” ... 100 gam!... 125 gam!...”

Các sinh viên trả lời. “Tôi không thể biết chính xác nếu không cân.”

Giáo sư nói: “Nhưng câu hỏi của tôi là: Điều gì sẽ xảy ra khi tôi cứ giơ cái cốc thế này trong vài phút?”

“Chẳng có gì cả.” - Các sinh viên nói.

“Vậy điều gì xảy ra nếu tôi giơ trong một giờ?”- Giáo sư hỏi.

“Tay thầy sẽ bắt đầu đau ạ.” - Một sinh viên trả lời.

“Đúng vậy, và nếu trong một ngày thì sao?”

“Tay thầy có thể tê cứng, và thầy có thể bị đau cơ, tê liệt, chắc chắn phải đến bệnh viện,.” - Một sinh viên khác nói.

Và tất cả lớp cười ồ.

“Rất tốt. Nhưng trong tất cả các trường hợp đó, cân nặng của cái cốc có thay đổi không?” - Giáo sư lại hỏi.

“Không ạ.” - Các sinh viên trả lời.

“Vậy, cái gì khiến cho tay bị đau, cơ bị tê liệt? Và thay vì việc cứ cầm mãi, tôi nên làm gì?”

Các sinh viên lúng túng. Rồi một người trả lời, : “Đặt cốc xuống!”

“Chính xác!” - Giáo sư nói: “Các vấn đề trong cuộc sống cũng giống như thế này. Khi bạn giữ nó trong đầu vài phút thì không sao. Nghĩ nhiều hơn, chúng làm bạn đau. Và nếu cố giữ thêm nữa, chúng bắt đầu làm bạn tê liệt. Và bạn sẽ không thể làm gì được nữa.”

Nghĩ đến những vấn đề trong cuộc sống là điều quan trọng, nhưng điều quan trọng hơn là hãy nhớ ‘đặt chúng xuống’ vào cuối mỗi ngày khi bạn đi ngủ. Nhờ vậy, bạn tránh được stress để khởi đầu một ngày mới thật tinh táo, khoẻ mạnh. Và đó là thứ giúp bạn có thể giải quyết mọi vấn đề.

(Nguồn: Trích trong Web Old Cottage)

Mời quý thân hữu xem youtube Thơ Sương Lam và Ảnh Đẹp 4 để cùng có những niềm vui nho nhỏ với Sương Lam và các thân hữu thân mến tốt bụng của SL đã làm những ảnh thơ đẹp này. Xin cảm ơn những người bạn quý của SL nhé.

Thơ Sương Lam và Ảnh Đẹp 4

<https://youtu.be/ZjJF9kORMCU>

Xin chúc quý bạn có nhiều sức khỏe, thân tâm an lạc, sống vui từng ngày trong hiện tại với duyên nghiệp của mình nhé.

Người giữ vườn Một Cõi Thiên Nhân

Sương Lam

(Tài liệu và hình ảnh sưu tầm trên mạng lưới internet, qua điện thư bạn gửi-MCTN 615-ORTB 1043-692022)

MÌNH YÊU AI NHẤT?

Mình yêu mình nhất!

Câu trả lời này có đáng được lãnh giải trên Chương Trình Đố Vui Đê Học không? Nhiều người nhiều ý. Chưa hẳn giải đáp này là đáp số đúng!

Từ hồi Phật còn tại thế, vua Ba Tư Nặc đã từng hỏi hoàng hậu, hay còn được biết là Mạt Lợi Phu Nhân: "Trên đời này, ái khanh yêu ai nhất?"

Xin ghi lại đây cuộc đối thoại thú vị giữa vua và hoàng hậu.

Phu nhân Mạt Lợi đáp:

- Dĩ nhiên, người thiếp yêu nhất chính là bệ hạ.

Vua Ba Tư Nặc nói:

- Trẫm cũng đoán rằng khanh sẽ nói như thế.

Phu nhân Mạt Lợi mỉm cười:

- Tâu bệ hạ, nếu thánh thượng cho phép, thần thiếp sẽ nói khác đi một tí, nhưng xác thực hơn.

Vua Tư Nặc bảo:

- Khanh cứ nói.

Phu nhân Mạt Lợi thưa:

- Tâu bệ hạ người mà thần thiếp yêu quý nhất, chính là thần thiếp.

Vua Ba Tư Nặc ngạc nhiên:

- Sao? Mình lại yêu mình? Trẫm không hiểu khanh muốn nói gì?

Phu nhân Mạt Lợi thưa:

- Tâu bệ hạ, vì có ái trọng tự ngã mình, nên thần thiếp mới yêu thương bệ hạ, vì bệ hạ là người đem lại hạnh phúc cho cái tự ngã này.

Vua Ba Tư Nặc nói:

- Trẫm biết điều đó, nhưng vẫn chưa hiểu rõ ý khanh.

Phu nhân Mạt Lợi dè dặt:

- Tâu bệ hạ, thần thiếp mạn phép nêu ra một câu hỏi. Trên đời này bệ hạ yêu thương ai nhất?

Vua Ba Tư Nặc cười:

- Ái khanh chứ còn ai!

Phu nhân Mạt Lợi hỏi tiếp:

- Giả sử thần thiếp yêu thương một người đàn ông khác thì bệ hạ sẽ làm gì?

Vua Ba Tư Nặc lúng túng:

- Trẫm sẽ... Trẫm sẽ...

Phu nhân Mạt Lợi tiếp lời:

- Bệ hạ sẽ nổi trận lôi đình, chém đầu thần thiếp ngay lập tức phải không?

Vua Ba Tư Nặc giả lả:

- Khanh hỏi rắc rối quá! Rắc rối thật!

Phu nhân Mạt Lợi hỏi:

- Tâu bệ hạ, có đúng thế không ạ?

Vua Ba Tư Nặc ú ớ:

- À à...

Phu nhân Mạt Lợi hỏi dồn:

- Đúng, phải không bệ hạ?

Vua Ba Tư Nặc nín lặng giây lâu rồi nói:

- Có lẽ khanh nói đúng.

Phu nhân Mạt Lợi mỉm cười:

- Thế là bệ hạ đã đáp câu hỏi của thần thiếp rồi!

Yêu người ta nhất đời mà người ta yêu kẻ khác thì chặt đầu. Như vậy có yêu nhất đời chưa? Nếu yêu nhất đời thật, thì dù người ta có yêu ai khác, mình cũng vẫn yêu họ. Thế mà người ta không thương mình thì mình chặt đầu, vậy thương đó là vì ai? Thương đó là vì mình! Mình chỉ thương mình thôi! Tất cả mọi đối tượng mà mình thương mến đều vì mình mà mình thương, thương qua tự ngã đó vậy. (Lời Thầy Thanh Từ với tăng chúng.)

Hôm sau vua Ba Tư Nặc xa giá đến Tịnh xá Kỳ Viên thăm Phật, và trình bày câu chuyện đối đáp đáp giữa vua và hoàng hậu. Phật xác nhận ý kiến của phu nhân Mạt Lợi qua bài kệ như sau:

*Tâm ta đi cùng khắp
Tất cả mọi phương trời
Cũng không tìm thấy được
Ai thân hơn tự ngã
Đi tìm khắp phương trời
Cũng không tìm đâu thấy
Ai thân hơn tự ngã
Vậy ai yêu tự ngã
Chớ hại tự ngã người.*

(Câu chuyện xuất xứ từ *Kinh A Hàm*, trích từ bài pháp của thầy Thanh Từ Trúc Lâm dạy chư tăng ni Thiền viện Thường Chiếu ngày Rằm, tháng Tám, năm Canh Ngọ 1990).

Khái niệm mình thương mình nhất, hay tất cả những hành động, cư xử của mình đối với mọi sự vật trên đời đều do sự vận hành của ái trọng tự ngã, nghĩa là mình cư xử theo tâm vị kỷ, sau khi cân nhắc đắn đo xem cách cư xử ấy có lợi cho mình không!

Mới nghe chắc nhiều người phản đối vì họ nghĩ họ có tâm vị tha, thích giúp đỡ người khác, và đưa ra nhiều bằng chứng cho thấy trên đời có rất nhiều người quên mình phục vụ tha nhân như Mẹ Teresa, những nữ tu tận tụy suốt cuộc đời săn sóc người cùi, săn sóc trẻ mồ côi... Nhưng

trong thâm tâm sâu thẳm của họ có thật họ thương người khác đủ để hy sinh cả đời mình không? Mời quý vị nghe câu trả lời của ông La Rochefoucauld, một triết gia quý tộc người Pháp thế kỷ thứ 17, người sinh sau Đức Phật hơn 2000 năm.

La Rochefoucauld (1613-1680) cũng quan niệm con người thương yêu mình nhất và lúc nào cũng nghĩ cách cư xử có lợi cho mình thì mới làm. Những nhà phê bình thời đó cho rằng ông rất thành thật với chính mình. Ông quan sát mọi người chung quanh trong nhiều tình huống và đưa ra những kết luận khách quan, những “sự thật đau lòng”. Ông vạch ra giá trị đáng nghi ngờ của các đức hạnh con người (*les vertues – the virtues*) như tình yêu, tình bạn, lòng bác ái... Ông kết luận: “Chúng ta có lẽ sẽ nhiều phen xấu hổ về những hành động đẹp nhất của mình nếu thiên hạ biết được những động lực nào đã khiến chúng ta hành động như vậy.” (*Nous aurions honte de nos plus belles actions si le monde voyait tous les motifs qui les produisent.*)

Triết lý của ông bi quan yếm thế, không tin cái tốt của con người. Ông cho rằng tính ích kỷ và lợi ích cá nhân là động cơ đằng sau tất cả hành động của con người. Ông đưa ra trường hợp người phụ nữ đứng đắn có thể chỉ vì họ muốn giữ danh giá để tránh sự cười chê, sự phê bình phiến toái của thiên hạ, hay người từ chối lời khen chẳng qua chỉ muốn được khen lần nữa! Xét cho cùng, ngay cả tình mẹ thương con bao la như biển Thái Bình cũng chưa hẳn là tình yêu vô vị lợi! Mẹ thương con nhường chỗ ráo con nằm, chỗ ướt mẹ lấm. Hỏi thử xem có bà mẹ nào dành nằm chỗ ráo để con nằm chỗ ướt không, có mẹ nào chịu được cảnh thấy con mình “khô” mà làm ngơ, không có phản ứng gì? Và phản ứng của bà thể hiện lòng ái trọng tự ngã, bà không thể chịu đựng được cảnh con mình chịu khổ nên phải hành động, hành động là để cho lòng mình vui khổ, là vì mình thương mình, thương con qua tự ngã của mình! Mẹ thấy con người khác khổ mẹ cũng có chút thương hại nhưng không làm gì, không nhường chỗ ráo cho con hàng xóm! Mẹ thương con như trời biển nhưng là con mình, con hư mẹ càng thương, chứ con riêng của chồng mẹ cũng không quan tâm. Nhiều bà mẹ ghẻ còn ghét con chồng, đày đọa con chồng vì ghen với người đàn bà mà chồng mình đã từng thương yêu dù người ấy đã khuất!

Tôi vẫn còn nhớ bài thơ ngụ ngôn được học từ thuở nhỏ, một trong 24 bài Nhị Thập Tứ Hiếu, nói về lòng hiếu của người xưa bên Tàu! Bài này cũng có bàn tới cách cư xử của mẹ ghẻ với con chồng khi kể chuyện thầy Mẫn Tử:

*Thầy Mẫn Tử rất đờng hiếu đễ,
Xót nhà huyên quạnh quẽ đã lâu.
Sớm khuya tới viếng trua hầu,
Chẳng may gặp phải mẹ sau nông nản.
Trời đương tiếc đông hàn lạnh lẽo,
Hai em thời áo kếp mền bông.
Chẳng thương chút phận long đong,
Hoa lau nở để lạnh lòng một thân.
Khi cha dạo theo chân xe đẩy,
Rét căm căm nên sẩy rơi tay.
Cha nhìn ngẫm nghĩ mới hay,
Nghiến răng rắp cắt đứt giây xướng tùy.
Sa nước mất chân quỳ miêng gởi,
Lạy cha xin xét lại nguồn cơn,
Mẹ còn chịu một thân đơn,
Mẹ đi luống những cơ hàn cả ba.
Cha nghe nói cũng sa giọt tủi,*

*Mẹ nghe rồi cũng đổi lòng xưa.
Cho hay hiểu cảm nên từ,
Thâm lâu như đá, cũng từ lợ ai.*

Tôi cũng còn nhớ đọc đâu đó câu chuyện của một đứa trẻ mồ côi mẹ được thương yêu như con ruột. Bà mẹ ghẻ này là một ngoại lệ vì “Mấy đời bánh đúc có xương, mấy đời mẹ ghẻ có thương con chồng.” Nhưng đứa bé được thương yêu ngang với đứa em khác mẹ này lại có tâm ích kỷ, muốn dành tình thương yêu cho riêng một mình mình nên đã khấn vái lớn tiếng trước bàn thờ ông bà cầu xin cho đứa em đó chết đi! Bà mẹ ghẻ tình cờ nghe được, trong lòng sợ hãi, ngao ngán!

Có được mấy người làm từ thiện vì thật lòng thương người hay chỉ muốn khoe của, mua danh! Trường hợp người làm từ thiện có lòng từ thật, nhưng họ dần thân cứu khổ thì cũng chỉ vì họ không chịu được thấy khổ mà không cứu khi họ có phương tiện. Họ muốn làm việc thiện để thỏa mãn lòng từ của họ! Đó cũng là một biểu hiện của ái trọng tự ngã! Nhiều người thích khuyến khích người khác làm việc thiện mà của của mình thì khư khư giữ chặt là hạng “của người Bồ tát, của mình buộc lạt.”

La Rochefoucauld nhìn con người đầy tội lỗi, không tin cái tốt của con người. Ông không tin “*Nhân chi sơ, tính bản thiện*” của Khổng Tử, Mạnh Tử. Triết lý sống của ông gần với triết lý của Tuân Tử tin con người sinh ra tính bản ác! Ông cho rằng trên đời không có người nào tử tế cả, kể cả vợ chồng. Có lẽ ông chứng kiến quá nhiều cuộc tình vụng trộm, quá nhiều cảnh vợ chồng phản bội nhau trong giới quý tộc quanh ông nên ông nhận định, trong *Tập Cách Ngôn (Maximes*, xuất bản năm 1665 gồm 500 câu): “Hôn nhân là cuộc chiến duy nhất mà người ta ngủ với kẻ thù.” (*Le mariage est la seule guerre dans laquelle vous couchez avec l'ennemi*). Ông cũng không tin tưởng lắm về tình bạn: “Khi những người bạn thân nhất của ta gặp hoạn nạn, ta cũng thường cố tìm xem có chút gì đó không hẳn là không thú vị đối với ta.” (*Dans l'adversité de nos meilleurs amis, nous trouvons toujours quelque chose qui ne nous déplait pas.*) Và ông kết luận con người bẩm sinh ích kỷ, không thương tưởng ai hết, chỉ thương một mình mình thôi, giống như ái trọng tự ngã của nhà Phật!

Các cụ xưa hiểu rất rõ tâm lý mình thương mình nhất nên đã có những bài luân lý dạy trẻ con phải biết thương người khác như thương mình. Bài thơ ngụ ngôn học thuộc lòng từ bậc tiểu học còn rõ ràng trong trí nhớ của tôi:

Thương người như thể thương thân.

*Thấy người hoạn nạn thì thương,
Thấy người tàn tật lại càng trông nom,
Thấy người già yếu óm mòm,
Thuốc thang cứu giúp, cháo cơm đỡ đần.
Trời nào phụ kẻ có nhân,
Người mà có phúc, muôn phần vinh hoa!*

Ở cõi giới Ta Bà này, có ai thương người hơn thương mình không? Có ai thương người khác mà không qua tự ngã không? Xét cho cùng thì ông La Rochefoucauld cũng không quá đáng lắm khi ông cho rằng con người vốn có tính ích kỷ, và lợi ích cá nhân là động cơ đưa đẩy tới mọi hành động, tốt cũng như xấu. Và như vậy dường như ông đồng ý với triết lý ‘*tính bản ác*’ của Tuân Tử.

Theo Đức Phật thì khi sinh ra, con người không ác, không thiện mà chỉ mang theo mình chủng tử của những nghiệp lành, nghiệp dữ tích tụ nhiều đời. Ái trọng tự ngã là bẩm sinh. Và vì vậy, Phật

dạy nên nuôi dưỡng lòng từ để dần dần ái trọng tự ngã được thay thế bởi tứ vô lượng tâm (từ bi hỷ xả), không những thương người đồng loại mà còn thương tưởng đến loài vật, tôn trọng sự sống của cỏ cây.

Nguyễn Ngọc Hoàng Thị Quỳnh Hoa
Westminster, May 2022

BLUE JAY NƠI VƯỜN THÚY (xướng)

BLUE JAY biết chọn chốn khoe mình
Vườn THÚY điệu đã tủa sắc xinh
Cổ ngoái, đuôi xoè, như diễn ý
Đầu nghiêng, mắt liếc, tợ đũa tình
Yêu thay! Máy chụp pô chào đón
Thích quá! Người lưu ảnh tiếp nghinh
Cây cỏ xung quanh hòa ánh biếc
Khiến hồn Cô Gái Việt lung linh...

Phương Hoa
June 6, 2022

BÊN HIỀN THÚY (họa)

Quét dọn vườn sau đã ề mình
Gọn gàng, sạch sẽ... cảnh tươi xinh
Bên tường nước chảy nghe diu dặt
Đỉnh cột chim ca thấy hữu tình
Thú vật nghênh ngang, không đợi đón
Người nhà ẩn nấp, chẳng cung nghinh
Thông dong tự tại thăm vườn Thúy
Chim đậu đất lạnh thật hiền linh...

Phương Thúy

GHEN TỨC (họa)

Ơi hỡi Blue Jay chẳng ghé mình
Thúy M cũng có mảnh vườn xinh
Tha hồ bay lượn giàn tươi thắm
Mặc sức hót ca cảnh gọi tình
Ghen tức vườn này thua tiếp nhận
Thèm thường chốn nọ được cung nghinh
Đành thôi xếp lại bao buồn tủi
Ưc cốc rượu vào thấy vạn linh!
Thúy M

CHIM XANH (họa)

Vạn vật bừng lên đến ăn mình
Xanh màu đặc biệt giống chim xinh
Trên cành thoai mái ca vãn điệu
Dưới nắng vui tươi hót nghĩa tình
Chị Thúy nhiều hôm hằng đón đợi
Anh Hà lắm bữa muốn chào nghinh
Tặng thêm vẻ đẹp khu vườn cảnh
Chớp ảnh nhanh liền thật ứng linh.
Minh Thúy Thành Nội

Mình Oi!

Đố ai biết hai từ thân thiết dễ thương ni là ai gọi ai, người nữ gọi người nam hay người nam gọi người nữ? Bạn đoán đúng rồi. Người nữ hay người nam đều dùng hai từ ni được để gọi nhau. Nhưng là hai nam nữ đã cưới nhau, thành vợ thành chồng rồi mới dùng hai từ ni được! Mà phải sống với nhau một thời gian dài nữa kia, đồng cam cộng khổ nhiều năm mới được chứ mới cưới nhau thì không ai dùng hai chữ **mình oi**. Chỉ là bồ bịch, dù thân thiết lắm, cũng không dùng được, phải không?

Người Việt may mắn chỉ có một tiếng nói từ Bắc vô Nam, chỉ khác nhau cái giọng thôi. Không như nhiều nơi, trong một nước mà có nhiều ngôn ngữ khác nhau như Ấn Độ, Trung Hoa. Mà không ai biết tại sao mỗi miền lại có giọng nói (accent) khác nhau, là ảnh hưởng của khí hậu, địa dư hay, hay nước uống hay gồm cả ba! Tiếng Việt rất súc tích, phong phú, đa dạng, rõ ràng. Thí

dụ người Anh hay Mỹ chỉ có chữ **you** để chỉ ngôi thứ hai, số ít hay số nhiều thì cũng chỉ một chữ you nghèo nàn! Người Pháp thì có **vous**, thân mật thì **tu** cho ngôi thứ hai số ít, còn người Tàu chỉ độc một chữ **nị**. “Ngộ ái nị” (I love you). Nị hay You ở đây có thể là người yêu, người cha, người mẹ, người thầy, người bạn, người bà con v.v. Trong khi tiếng Việt ta, để chỉ rõ mối quan hệ giữa mọi người, có rất nhiều từ khác nhau, đôi khi phân biệt từng miền nữa. Nói đến cha mẹ, người Bắc gọi **thầy mẹ, thầy u, thầy bu, cậu mẹ**... Người Trung gọi **cha mẹ, ba mẹ, chú mạ, bố mẹ**, hay còn gọi **bộ mạ**. Người Nam gọi **ba mǎng** (Việt hóa tiếng Pháp), **ba má, tía má** (Việt hóa tiếng Hoa)... Để chỉ rõ vai vế của bà con, họ hàng, ta có cả một hệ thống tên gọi bên nội, bên ngoại, bên vợ, bên chồng tràn giang đại hải mà không cách chi dịch qua tiếng Anh, tiếng Pháp được! Lấy một thí dụ, người Bắc gọi anh, chị của cha mẹ và người phối ngẫu của họ là **bác** để chỉ người vai vế lớn hơn mà không phân biệt bên vợ hay chồng, đàn ông hay đàn bà, hay người ngoại tộc. **Chú thím** là để chỉ em trai và vợ của cha, **cô chú** thì là em gái và chồng của cha. Người Trung thì phân biệt nội ngoại. Phái nữ bên nội thì gọi **o** là chị hay em của cha. Chồng của chị cha thì là **bác**. Anh hay em trai của mẹ đều là **cậu**, vợ của cậu là **mợ** nên khi nghe gọi thì không biết cậu vai lớn hơn hay nhỏ hơn mẹ! **Di** để gọi chị hay em gái của mẹ:

Chết cha còn **chú**,

Chết mẹ thì bú vú **di**!

Chồng của di là **dượng**. Dượng như ngày nay người ta không muốn dùng chữ 'dượng' vì chữ 'dượng', có nghĩa ngầm không được đẹp vì cũng được dùng để gọi người chồng sau của mẹ. Vợ sau của cha thì là di ghẻ, hay mẹ ghẻ nhưng chồng sau của mẹ không là cha ghẻ mà là dượng ghẻ, là người dung không thân thiết chi với mình.

Nay nhiều người cho chữ 'o' có vẻ quê nên chuyển sang 'cô', 'bác' như người Bắc. Tôi thì rất thương chữ 'o' vì đã gọi vậy từ khi biết nói, nghĩa là gần 90 năm rồi. Ở Huế có câu phê bình em gái, chị gái, hay em trai của chồng đối với chị dâu:

Một trăm mụ **o** không chi,

Ông **chú** thủ thì có khi mất chồng.

Đại danh từ ngôi thứ nhất (I/We, Je/Nous, Ngộ) thì ta có : tôi/chúng tôi, ta/chúng ta, tó/chúng tó, tau/tụi tau, hay người Nam dùng chữ '**qua**' rất bình dân, thân tình. Tùy đối tượng của ta là ai mà ta chọn đại danh từ cho hợp như ông bà, cha mẹ, vợ chồng, họ hàng, người trên, kẻ dưới. Vũ Hoàng Chương than thở:

Lũ **chúng ta** lạc loài năm bảy đứa,

Bị quê hương ruộng bỏ, giống nòi khinh

Đại danh từ ngôi thứ ba: **thầy, cô, bà nó, hấn, ai, ông ấy, bà ấy, cô ấy, chị ấy, lão ấy, thằng ấy, mụ ấy**, v.v. tùy theo đối tượng liên hệ. Cụ Ứng Bình Thúc Giạ Thị của Huế thì dùng chữ “ai” rất gọn trong câu hò mái đây:

Chiều chiều trước bến Vân Lâu,

Ai ngòi, **ai** câu, **ai** sào, **ai** thăm, **ai** nhớ, **ai** thương.

Thuyền ai thấp thoáng bên sông,

Đưa câu mái đây, chạnh lòng nước non.

Người đọc biết những chữ “ai” ở đây là ai nếu nhớ chi tiết lịch sử cận đại vua Duy Tân tham gia phong trào kháng Pháp. Có khi chữ **ông** hay **bà** được dùng như ngôi thứ nhất để chỉ tâm trạng của chủ nhân mệnh đề ấy như nhà thơ châm biếm Tú Xương trong bài thơ Chúc Tết:

Người bảo **ông** điên, **ông** chẳng điên,

Ông thương **ông** tiếc hóa **ông** phiền.
Kẻ yêu **người** ghét hay gì nữa,
Đứa trọng **thằng** khinh chỉ vị tiền!

Hay chữ **bà** trong câu hát:

Bà bảo **bà** không cho con bà đi hát đờn,
Con gái tốt lành ai cho đi mà xem hát chèo!

Ta có nhiều tình từ chỉ liên hệ ứng xử, đối với vợ chồng, người yêu, họ hàng, người trên, kẻ dưới, với sếp, với đồng nghiệp, quen thân, quen sơ... Với người vai vế lớn hơn, hay cấp trên người ta thêm 'dạ thưa, dạ bẩm' (dạ thưa ông, dạ bẩm bà) là văn hóa cung kính người trên của xứ ta. Trong gia đình hoàng tộc, chữ **mệ** hay **mụ** được thêm trước tên để chỉ cả đàn ông lẫn đàn bà. Hồi nhỏ ở Huế, tôi nhớ người ta gọi công chúa Lương Linh, con gái vua Thành Thái, là **Mệ** Sen. Sen là nickname của bà. Bảng xe hơi của bà thì ghi rõ Princess Lương Linh nên tôi mới biết tên tộc của mẹ! Em trai Mẹ Sen là Mẹ Kha. Tôi biết vì ông hoàng tử này cưới bà chị họ tôi. Dĩ tôi có khi gọi ông con rể là **Mụ Kha**. **Mệ** cũng là từ thân thiết để gọi bà nội, bà ngoại hay những người đàn bà lớn tuổi. Còn chữ **ôn** thì để chỉ ông nội, ông ngoại hay người đàn ông lớn tuổi một cách thân tình. Người Nam thì chỉ dùng một chữ **Ngoại** hay **Nội** rất dễ thương để chỉ ông bà nội, ngoại nhưng ta không biết là ông hay bà! Chữ **mụ** cũng được người Huế dùng để chỉ người đàn bà lớn tuổi bán chè, bán cháo hay người đàn bà ăn xin. Người con gái chưa chồng thì được gọi là **chị, cô**:

Ba **cô** đội gạo lên chùa,
Một **cô** yếm thắm bỏ bùa cho sư...

Hay đôi khi là o:

O kia tát nước đầu đình,
Cớ sao **o** múc ánh trăng vàng **o** đổ đi!

Người con gái buôn gánh bán bưng hay làm thuê làm mướn cũng được gọi **o**. **O** ở đây khác với **o** là em hay chị của cha. **Mụ** cũng là một từ thân mật bà mẹ chồng Huế gọi con dâu. Bà không gọi tên con dâu mà gọi mụ và tên con trai (**mụ Đắc** là vợ con trai tên Đắc). Bạn bè thân thiết thì gọi **mi** xưng **tau**. Lúa bạn tôi là U 90 cả mà gặp nhau vẫn mi mi tau tau tíu tíu như những ngày còn xoan!

Ngôi thứ ba: **he/she/, il/ils, tha** của Tàu thì tiếng ta cũng có nhiều cách gọi như **họ, nó, hấn, cô ấy, người ấy, chị ấy, anh ấy, ông ấy, bà ấy, em ấy...** hay chỉ một chữ **em** như trong câu ca dao:

Trúc xinh trúc mọc đầu đình,
Em xinh, **em** đứng một mình cũng xinh!
Trúc xinh trúc mọc bờ ao,
Em xinh, **em** đứng nơi nào cũng xinh

Chữ **họ** cũng thường được dùng trong văn chương:

Họ đã đi rồi, khôn níu lại,
Lòng thương chưa đã, mến chưa bừa.

Hai chữ **người ấy** thì đây:

Người ấy thường hay vuốt tóc tôi
Thở dài trong lúc thấy tôi vui...

Hay chỉ một chữ **người** như:

Người đi một nửa hồn tôi mất,
Một nửa hồn tôi bỗng đại khờ.

Hay:

Cười **người** chớ vội cười lâu,
Cười **người** hôm trước, hôm sau **người** cười.

Ta dùng: **chúng nó, tụi nó**, hay **họ** cho số nhiều. Người mình cũng phân biệt kẻ khinh người trọng trong cách xưng hô. Kính nể thì gọi **chị ấy, ông ấy, bà ấy. Khinh thì thằng ấy, con ấy hay kẻ ấy** (thằng kẻ trộm, kẻ cướp, thằng sở Khanh...) và một chữ **chúng** cho số nhiều cũng được dùng. Còn nhớ mỗi khi quân ta đánh thắng quân Bắc phương thì người viết sử ghi “ta đuổi **chúng** chạy về Tàu.” hay “**chúng** cúp đuôi chạy về Tàu.”

Hai từ **sui gia** hay **thông gia** là chỉ cha mẹ vợ, cha mẹ chồng của con mình. Thân mật thì họ dùng **anh sui, chị sui** để gọi nhau. Tiếng Anh dùng từ kép 'in-law' để chỉ liên hệ gia đình trước pháp luật. Thêm chữ in-law vào vai vế trong gia đình là ta thấy ngay liên hệ: mother-in-law, father-in-law, son-in-law... Nếu ra tòa lý dị là tức khắc chấm dứt liên hệ! Nhớ câu chuyện năm xưa, khi gặp lại một cô học trò cũ, cô giới thiệu tôi với chồng cô: “Cô giáo của em”, ông chồng – hình như cũng là giáo sư – la lên, “Cô giáo em trẻ quá mà tôi phải gọi bằng cô sao!” Tôi vội vàng an ủi, “Anh chỉ là student-in-law, không cần gọi tôi bằng cô! Chắc anh cũng vui vẻ với lời phân trần ấy!

Đôi khi bà sui gia bị gọi là mụ gia như ở miền Trung nên ca dao có câu:

Thương chồng mà khóc **mụ gia**,
Chớ tui với **mụ** không bà con chi!

Có thể nói ba miền có ba ngôn ngữ hơi khác nhau nhưng tự nhiên ngôn ngữ miền Bắc được xem là chuẩn. Có lẽ vì ngày xưa ngày xưa, một thời gian dài, nước Việt ta chỉ là một vùng nhỏ ở châu thổ sông Hồng Hà. Mãi cho đến khi Nguyễn Hoàng chạy vào Nam dưới thời vua Lê và khai khẩn đất đai, tiến dân về phía Nam, chiếm đất của Chiêm Thành và Chân Lạp (một nửa nước Cao Mên), mở mang bờ cõi xuống đến tận Cà Mau thì nước ta mới có đủ ba miền như bây giờ. Viết văn cũng vậy, chuẩn thì phải viết theo tiếng Bắc. Viết thuần túy tiếng Trung hay tiếng Nam thì được coi như ngôn ngữ địa phương. Nhà văn Hồ Biểu Chánh được coi như đặc thù Nam bộ. Nữ ở miền Nam thì có bà Tùng Long. Tôi không biết nhà văn nào chuyên viết tiếng Trung. Ai biết xin chỉ giáo. Trong ca nhạc cũng thế, ca sĩ người Nam hay Trung đều học phát âm theo giọng Bắc trừ ca sĩ Trần Văn Trạch không hề đổi giọng. Ông hát rất giọng Nam mà rất truyền cảm, rất hay. Chắc vì vậy ông được khán thính giả thương mến tặng danh hiệu Quái kiệt Trần Văn Trạch!

Cách xưng hô giữa chàng và nàng ở Việt Nam rất lý thú. Thuở ban đầu thì tôi-cô rồi đổi qua gọi tên nhau khi “tình trong như đã,” rồi anh-em khi chàng cầm được tay nàng. Sau khi thành vợ, thành chồng thì có đôi vẫn gọi nhau anh-em cho đến răng long đầu bạc, có đôi đổi cách xưng hô gọi nhau là cha mẹ của đứa con đầu lòng, Bố cu Tèo, Mẹ bé Cung. Những người khác thì sau một thời gian chung sống hạnh phúc, hợp tính hợp tình nên tuy hai người mà như một nên đổi

cách xưng hô với tiếng **mình** thân thiết. chồng cũng mình mà vợ cũng mình. Minh ơi! Chữ mình nhắc tôi nhớ mấy câu ca dao tiểu lâm không biết đã được đọc ở đâu:

Vợ mình là con người ta,
Con mình là vợ đẻ ra,
Nghĩ đi nghĩ lại không bà con chi!

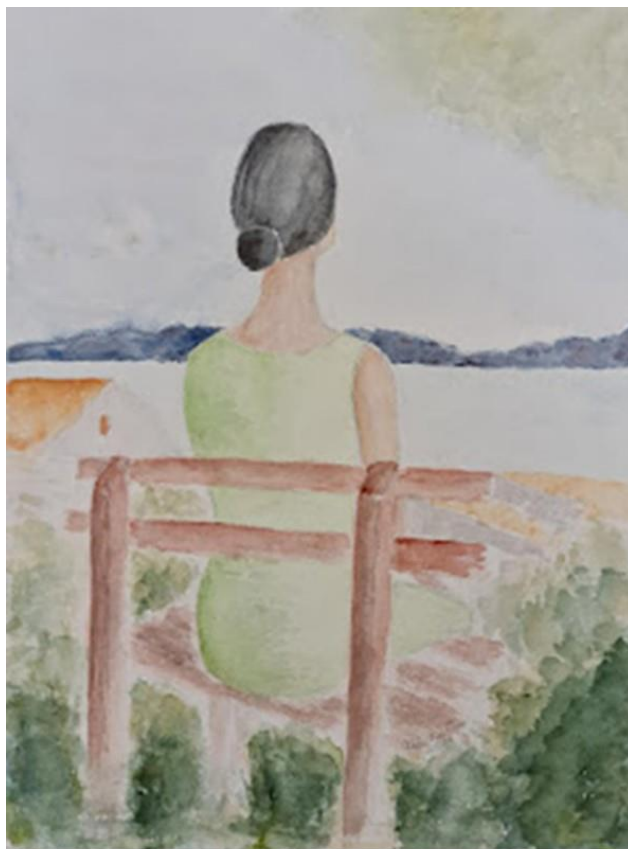
Chữ **mình** ở đây là tính từ sở hữu (possessive adjective), không phải như “Minh ơi.” Ngoài chữ **mình** biểu hiện tình cảm của hai người, tuy hai mà một, tuy một mà hai, người Việt còn dùng hai chữ **nhà tôi** để chỉ vợ hay chồng mình vì họ tin tưởng chồng hay vợ là chỗ tựa vững vàng cho nhau, vững chắc như cái nhà, đem lại sự thoải mái, đầm ấm, bình an cho nhau.

“Minh ơi, em muốn đi bờ hồ” là một câu cô vợ nũng nịu nói với chồng tôi nhớ mãi từ một cuốn tiểu thuyết nào đó. Nghe câu này thôi là ta đã hình dung được một gia đình hạnh phúc đầm ấm, phu phụ thương yêu nhau, quý mến nhau, đùm bọc nhau. Minh ơi! Minh à! Còn từ nào dịu dàng hơn, êm ái hơn! À, còn một từ nữa cũng dễ thương không kém là chữ **cung** của người Nam.

“**Cung** làm cho anh cái này. **Cung** lấy cho em cái kia.” nghe rất bùi tai, ấm lòng. Nhưng người Nam dùng chữ **cung** cho bất kỳ ai họ thương hay không ghét chứ không phải chỉ để chỉ người chồng hay người vợ của mình. “Minh ơi” vẫn là hai từ độc nhất mà tôi nghĩ người vợ hay chồng nào cũng muốn được nghe hay được nói mỗi ngày.

Nguyễn Ngọc Hoàng Thị Quỳnh Hoa
Cali, đầu tháng 6, 2022

Hoàng Quân: Cẩm Thành
(Thương tặng chị tôi.)

Cẩm Thành- Tranh Hoàng Thanh Tâm

Cẩm Thành là mỹ từ của thành cổ Quảng Ngãi, được xây dựng năm 1807, hoàn thành năm 1815... Người xưa cho rằng địa cuộc nơi đây tụ hội khí thiêng, văn mạch của miền đất núi Ấn, sông Trà, nên Cẩm Thành trở thành địa danh văn hoá của Quảng Ngãi. (Lê Hồng Khánh). Đây là những điều tôi đọc được trên trang báo Quảng Ngãi. Với tôi, Cẩm Thành không chỉ là mỹ từ cho một nơi chốn, mà hơn thế nữa, là tên gọi thân thiết của người chị thương yêu của tôi. Ba Mạ tôi sinh anh cả, chị cả ở Huế. Ba tôi là công chức hành chánh. Ba thuyên chuyển nhiệm sở vào Quảng Ngãi. Đứng nghĩa xuất giá tòng phu, Mạ dất hai đứa con thơ, theo chồng, xa rời cha mẹ, già từ Huế. Khi đưa con đầu tiên ra đời ở đất mới, Ba đặt tên con là Cẩm Thành, như một kỷ niệm đánh dấu nơi chốn Ba Mạ dừng chân trên đường đời.

Học trò

Thuở nhỏ, chị Cẩm Thành là một em bé bụ bẫm, hai mắt tròn xoe, má phính phính rất dễ thương. Theo thời gian, con bé kháu khỉnh ngày nào trở thành cô thiếu nữ môi tươi, mắt sáng, ngời ngời sức sống. Dưới mái trường Nữ Trung Học, chị Cẩm Thành có những năm tháng hoa mộng của tuổi học trò rộn ràng muôn màu, muôn vẻ. Với lòng nhiệt thành của tuổi trẻ, chị hăng hái tham gia những sinh hoạt của học đường. Chị cùng các bạn ca múa, đóng kịch vào những đêm văn nghệ của trường vào dịp tết Nguyên Đán hoặc cuối niên khóa vào lễ phát thưởng. Chị tham gia viết thư, thêu khăn tặng chiến sĩ. Chị bung thùng đến các cửa tiệm trong phố xin tiền lạc quyên cho đồng bào bị bão lụt. Chị trở thành phó Ban Xã Hội của toàn trường, đại diện trường đến thăm ủng hộ/ủy lạo tại nhà một số thương phế binh trong tỉnh. Từ năm lớp Đệ Thất (lớp Sáu), chị luôn nhanh chân trong giờ toán chạy, được làm học trò cưng của giáo sư toán.

Năm lớp Đệ Lục, nhóm kịch của chị nổi tiếng với vở “Hai Đứa Con Hoang”, có ý nghĩa giáo dục. Vì thế, giáo sư trong ban văn nghệ trường đã cho nhóm diễn vở kịch này nhiều lần. Năm 1975, chị đang học lớp 12, sẽ thi tú tài cuối niên khóa.

Sau Tết, chiến sự ngày càng sôi động. Các thành phố cao nguyên chộn rộn. Ba Mạ vô cùng âu lo. Đầu tháng Ba, sau mấy ngày bàn bạc, Ba đưa Mạ và bày con, trừ chị Cẩm Thành, ra Đà Nẵng. Anh cả đang du học ở Tây Đức. Chị cả đang theo đại học ở Sài Gòn. Chị Cẩm Thành ở lại Quảng Ngãi với Ba. Trước là, để học, chuẩn bị thi tú tài. Sau là, để lo cơm nước, hai cha con hủ hủ có nhau. Tình hình ngày càng trở nên nguy kịch. Ba muốn, bằng mọi cách, đưa chị ra Đà Nẵng. Nhưng Ba không thể bỏ nhiệm sở ở Quảng Ngãi. Bởi vậy, Ba chở chị ra phi trường, gửi chị theo chuyên trực thăng đón một người Mỹ ra Đà Nẵng. Ba siết vai chị, như nhắc nhở chị hãy mạnh mẽ, đưa cho chị một túi giấy tờ, nói nhỏ vào tai chị: “Mạ và mấy em chờ con ở Đà Nẵng. Ba sẽ ra sau.” Chị òa khóc. Nhặt nhòa trong làn nước mắt, hình ảnh Ba lùi dần xa xa. Chị kinh hãi ngồi co rúm giữa những người xa lạ, trong máy bay gió lồng lộng. Chị không nhớ những chuyện xảy ra sau đó. Chiều tối hôm ấy, chị đến được căn nhà của cậu trên đường Ba Đình Đà Nẵng, mấy Mạ con mừng rỡ ôm chầm lấy chị, ai nấy rung rung nước mắt. Vài tháng sau khi toàn miền Nam rơi vào tay cộng sản, Ba bị giam giữ, Mạ sắp xếp cho bày con về nhà ở Quảng Ngãi. Chị trở lại trường, nhưng chẳng còn niềm vui sách vở. Chẳng hẹn, mà cả nhóm bạn chị cùng có chung những hiện tượng quái quỷ giống nhau: hai mắt nặng trĩu vì con ma buồn ngủ ám và ngứa ngáy vì ghẻ quấy rầy. Thời gian đó, bệnh ghẻ xuất hiện cùng lúc với bộ đội miền Bắc. Bởi thế, căn bệnh mang tên ghẻ bộ đội. Chị và vài người bạn đồng bệnh ngồi dây ghẻ cuối lớp, để ngủ gục và để... gãi. Chị chẳng hề theo dõi bài vở mấy thầy cô chế độ mới đang ra rả giảng. Trong kỳ thi, môn Anh văn, thí sinh phải dịch sang tiếng Việt một bài tiếng Anh về *Uncle Ho* Chị biết *Uncle Tom*, vì chị từng mê, từng rơm rướm nước mắt khi đọc cuốn truyện *Túp Lều Của Chú Tom* do Minh Quân và Mỹ Lan dịch từ tác phẩm *Uncle Tom's Cabin* của Harriet Beecher Stowe. Nhưng chị chưa bao giờ nghe đến *Uncle Ho*. Chị dịch một mạch là xong bài: chú Ho đã làm cái này, chú Ho đã nói thế kia. Ra khỏi phòng thi, chuyện trò với các bạn, chị mới biết *Uncle Ho* là người mà chế độ mới bắt buộc toàn dân, từ cụ già trăm tuổi đến trẻ sơ sinh, phải gọi là bác Hồ. Chị vỡ lẽ, đoán được kết quả của kỳ thi. Mạ lường trước, bày con sẽ khó sống trong trường lớp ở tỉnh Quảng Ngãi, Mạ sắp đặt cho các con vào Sài Gòn. Chị vào trường Cứu Thế, lấy tú tài, giờ đây đổi tên là Tốt Nghiệp Trung Học Phổ Thông. Chị không hy vọng bước vào đại học với lý lịch đen ngòm của gia đình “ngụy quyền”.

Đọc đường gió bụi

Chị trở thành người vô công rồi nghề trong thời kỳ cả-nước-xuống-hồ. Cái loa trong phường khóm đình tai nhức óc với chữ kinh tế mới, thanh niên xung phong... là nỗi ám ảnh kinh hoàng đối với người dân miền Nam. Như nhiều người khác, chị phải trút bỏ dáng dấp tiểu thư, không được trắng da, dài tóc, phải nỗ lực làm mình xấu xí, thô kệch đúng tác phong con người mới, “hồ hởi phấn khởi” đi làm thủy lợi, đào kênh. Mỗi ngày, khoảng 3, 4 giờ sáng, chị nhập vào nhóm thanh niên, đạp xe đến nông trường Lê Minh Xuân. Đến nơi, mệt ù tai, mờ mắt. Nhiều người, nhất là các cô, chỉ đủ sức làm quẹt quẹt. Chiều trước khi về, trong màn kiểm điểm, thể nào chị cũng có tên trong danh sách bị người ta đay nghiến bằng những lời lẽ vừa lạ tai, vừa khó nghe. Mấy chục năm sau, nghe đến tên Lê Minh Xuân, chị vẫn còn lạnh người nhớ đến những ngày khổ sai.

Trong cái rủi, có cái may. Giờ nghỉ trưa, chị Cẩm Thành ngồi gần chị Phụng, giữa bữa cơm độn bo bo, hai người thủ thỉ chuyện trò. Chị Phụng người Nam, chân chất, cảm mến theo từng lời kể của chị Cẩm Thành: “Trời ơi, gia đình bỏ ở xa dữ thần ôn, tuốt ngoài miền Trung. Tội quá, mấy chị em còn nhỏ mà phải ở xa ba má.” Nói chuyện một hồi, mới hay, hai người ở cách nhau mấy

con hẻm góc đường Nguyễn Huỳnh Đức, Huỳnh Quang Tiên. Sau đợt lao động đó, hai chị chạy qua, chạy lại nhau thường hơn. Chị Phụng ở Sài Gòn với cha mẹ. Anh chị lớn của chị đã lập gia đình. Thỉnh thoảng chị Phụng về quê thăm vợ chồng người anh cả. Chị Phụng rủ: “Tui sắp sửa đi Long Xuyên thăm nhà. Bỏ đi với tui nhen. Ở dưới đó gạo rẻ lắm.” Thế là, một sớm, một chiều, chị Cẩm Thành trở thành người đi buôn. Bao nhiêu năm, chị được sống trong vòng tay bảo bọc của cha mẹ, biết phụ giúp công việc trong nhà, chứ chưa quen bươn chải ngoài đường. Nay, bất thần bị đẩy ra trường đời, cô thiếu nữ ngoài đôi mươi khờ khạo tránh sao khỏi bờ ngõ. Thế mà, nhờ Ôn Trên phù hộ, chị gặp biết bao người tốt bụng trong “thương trường”. Họ nghe giọng Huế của chị ngò ngò, không biết rõ Huế ở đâu, nhưng họ thương cảm khi biết tình cảnh gia đình, cha trong trại cải tạo, nhà cửa bị tịch thu, gia đình tứ tán. Bán hàng cho chị, người ta cân đo đong đếm đầy đủ, có khi còn cho thêm. Mấy bác, chú xe thồ, xe đồ thiết tha, chẳng ai gạt gẫm, chọc ghẹo chị. Nói buôn gạo cho oai, chứ nhiều nhận gì đâu. Mỗi lần từ Long Xuyên về, chị mua chừng 10 ký gạo, chia ra, một phần bỏ trong bao vải như ruột tượng, luồn quanh bụng, một phần bỏ trong túi đeo vai ngày trước chị dùng mỗi khi đi cắm trại. Về sau, chị mua thêm một ký thịt heo. Cắt làm 3, 4 miếng gói trong lá chuối, giấu dưới ghé, lờ công an chặn xét, sót được miếng nào, mừng miếng ấy. Miếng thịt heo dãi nắng dầm mưa từ Long Xuyên đến Sài Gòn. Theo tiêu chuẩn vệ sinh ngày nay, sờ y tế sẽ tìm ra hàng triệu con vi trùng trong những miếng thịt này. Nhưng với chị em tôi thườ ậy là bữa ăn thịnh soạn, khi “thương gia” bình an trở về với bịch gạo và mấy rẻo thịt heo. Có lần, chị Cẩm Thành đã chuẩn bị cho chuyến đi buôn. Nhưng chị bạn không cùng về Long Xuyên. Bởi vậy, chị dắt đưa em trai đi chung. Không thể đến ở nhờ nhà của gia đình chị bạn như những lần trước, hai chị em phải qua đêm trong chợ Long Xuyên, chờ xe ngày mai về Sài Gòn. Tưởng tượng cảnh hai chị em chui dưới gầm sạp của chợ, tay ôm chặt bịch gạo, co ro trong đêm đen chờ sáng, thương quá là thương. May mắn, thườ ậy vùng quê hã y còn hiền hòa. Chứ nếu có chuyện gì xảy ra, cậu bé 13 tuổi làm sao bảo vệ chị mình, một tiêu thơ 22 tuổi chân yếu, tay mềm. Ít lâu sau, vì công an bắt phạt, tịch thu hàng hóa, chị cụt vốn, đành bỏ nghề. Chị tìm việc mới, theo chị Phụng vào tổ hợp đan áo len, xuất khẩu sang Liên Xô. Thời đó, gọi là đan gia công. Hai chị nhận len về, có bản chỉ dẫn những mẫu mã, cong lưng đan những chiếc áo len nặng nề cho những “người tây” to lớn. Thường là những loại len màu sáng. Bởi thế, các tay đan phải giữ gìn cẩn thận, kéo sợi len dơ, xù, sẽ bị trừ tiền công. Người ta cân len khi giao hàng và khi nhận áo. Bởi thế, ngay cả sợi len thừa, các chị cũng nộp lại cho đủ. Đan suốt ngày không kịp. Ban đêm, đèn tù mù, hai chị chui vào mùng ngồi cho khỏi bị muỗi ăn thịt, tiếp tục đan. Có lần, áo đan lỗi thế nào đó, hàng bị trả lại. Thế là công đan cả tuần lễ thành công cốc. Làm ở tổ hợp đan len lúc đó chủ yếu tránh sự dòm ngó của các tổ trưởng, tổ phó “lưu đan”, chứ chẳng ai trông mong chi đến chuyện có đồng vào, đồng ra. Tuy nhiên, thời gian làm thợ đan len lại mang đến tác dụng phụ bất ngờ. Nhờ đôi ngón nghề đan sót lại, sau này, chị Cẩm Thành đan cho cả nhà những vớ, áo, mũ len thật ấm, thật đẹp. Chúng tôi thắc mắc, chị học đan khi nào mà có thể đan được những chiếc áo to kênh, mẫu hình này nọ để xuất khẩu. Chị bảo, thườ nghèo đói cùng cực, hình như ai cũng có khả năng học tất cả mọi điều giúp mình sống còn.

Cô giáo vườn trẻ

Một hôm, giao hàng đan len xong, có chút thì giờ, chị Cẩm Thành ghé thăm người bạn cũ thời trung học. Chị bạn kể, vừa học xong khóa sư phạm và giới thiệu chị Cẩm Thành chỗ làm ở trường mẫu giáo Măng Non, quận Phú Nhuận. Trường cần người gấp, nhận chị vào làm ngay. Chị chỉ cần theo khóa học cấp tốc mấy tuần lễ. Thế là chị chấm dứt nghề đan áo. Trường Măng Non ở trong một biệt thự ngày xưa, rất rộng, rất đẹp trên đường Công Lý. Công việc của chị là chăm lo, chơi đùa với lũ trẻ con. Trông chừng bày trẻ ăn ngủ đúng giờ. Nhờ hết xát bắt xang bang, chị mượn mà

hơn, tươi thắm hơn, xinh đẹp như cô tiên trong cổ tích. Là cô giáo vườn trẻ, chị có giấy giới thiệu học thêm tiếng Anh ở trung tâm ngoại ngữ của nhà nước. Thế là, đi làm ra, chị đạp xe thẳng lên trường Đại Học Sư Phạm, cho kịp lớp đêm. Ở đó, chị gặp thầy giáo H., một người lính biệt phái. Thầy H. vừa ra khỏi trại cải tạo đã xin được ngay chân dạy tiếng Anh, vì trước 1975 thầy có du học bên Mỹ. Một cuối tuần, chị Cẩm Thành vô cùng ngạc nhiên, khi thầy H. gõ cửa nhà. Thầy bảo, thấy học trò đi học, thiếu thôn sách vở, thầy mang đến. Về sau, để trò mau tiến bộ, cuối tuần, thầy H. đến kèm học trò tại nhà. Bầy em lấp ló núp sau màn, quan sát thầy. Thầy nói giọng Bắc du dương. Thầy nói tiếng Anh như gió. Thầy trông uyên bác, lúc nào cũng ăn mặc rất thanh lịch. Bầy em xì xào bàn tán. Thầy bảnh trai thiệt, nhưng mà già... chát. Những tối có giờ học tiếng Anh, chị không phải lật đật đạp xe cho kịp giờ. Trước công trường Măng Non đã có thầy giáo dong xe Vespa chờ. Làm cô giáo, chị được lũ trẻ con yêu mến. Làm học trò, chị được thầy giáo cung chiều hết mực. Mắt chị long lanh hạnh phúc của người đang yêu. Ở trường Măng Non, lắm khi tụi nhóc nghịch phá, chị phải to tiếng mới vãn hồi trật tự. Ở trung tâm ngoại ngữ, chị thỏ thẻ mỗi khi thầy gọi trả bài. Chẳng thế mà thầy H. đã tặng chị bài thơ *Voice and Sound*. Giữa muôn ngàn tiếng động ồn ào chung quanh, chàng chỉ nghe mỗi giọng thì thầm của nàng. Phía “nhà gái” dần dà đã quen mắt với sự khác biệt tuổi tác giữa chị và anh H. Thật ra, anh ấy chỉ lớn hơn chị một giáp chứ mấy. Bầy em thôi xét nét anh. Anh H. tính đến chuyện đưa chị về ra mắt mẹ anh. Trong ngôi nhà bề thế ở quận Ba, chị lí nhí chào bà cụ. Cụ lạnh lùng: “Chị ngồi chơi. Tôi bận chút việc. Xin kiếu.” Chị ngờ ngàng. Anh H., có lẽ quen tính của mẹ, thấy cũng bình thường. Bởi thế, lần sau đến đón chị, anh thật thà kể, cụ bảo anh: “Anh rước con bé ấy về, thì chị có pha sữa cho nó uống.” Chị mỉm lòng, chắc người ta tưởng chị yêu anh H., vì anh sẽ xuất cảnh sang Mỹ. Chị tâm tình với cô bạn thân. Cô bạn nóng mặt giùm chị: “Trời, chưa gì mà người ta đã hoạch học đủ điều. Sao mà không kể cho bà cụ nghe là gia đình mày có giấy bảo lãnh của ông anh và đang chờ ngày sang Tây Đức.” Chị tự ái, vừa buồn, vừa tủi thân. Chuyện giấy tờ bảo lãnh sang Đức đang ngày càng nóng bỏng. Gia đình có những mối bận tâm liên quan đến việc xuất cảnh. Chị tránh mặt anh Hải. Chị bỏ lớp học Anh văn. Chị bướng bỉnh nghĩ. Chị chỉ muốn là cô giáo của bầy trẻ con. Chị không thèm làm học trò của ai cả.

Phương trời mới

Ít lâu sau, chị gặp anh T., người Huế, hơn chị hai tuổi. Bầy em của chị không phải kính nhi viển chi mà mau chóng coi anh như người trong nhà. Anh đến chơi, chúng xúm lại nghe anh kể chuyện đi hướng đạo ngày xưa, nghe anh đàn hát “nhạc vàng” ngọt ngào. Anh T. xuất hiện xem ra địa lợi, nhân hòa, nhưng không thiên thời. Dẫu rất đẹp đôi, chàng nàng chỉ giậm chân tại chỗ, chứ không tính chuyện xe sợi chỉ hồng. Bởi, gia đình đang chờ ngày lên máy bay. Nếu có thay đổi của một người, toàn bộ hồ sơ xuất cảnh sang Đức của gia đình sẽ bị trì hoãn hoặc tệ hơn bị xếp lại luôn. Chị rời Việt Nam, nước mắt tràn mi, gấp lại một chương của cuốn sách đời mình. Hình ảnh những ngày vui bên người yêu giờ cắt sâu vào ngăn kéo kỷ niệm.

Trong thủ tục làm giấy thông hành *Reisepass*, nhân viên hành chánh Đức không chịu ghi vào mục nghề nghiệp của chị là *Kindergärtnerin*, cô giáo vườn trẻ. Họ bảo, *Kindergärtnerin* phải có đào tạo chính quy của nước Đức. Thay vào đó, họ ghi chữ *ohne*, không nghề nghiệp. Nhưng họ cho biết, chị có thể xin trợ cấp thất nghiệp. Người anh cả bàn, chị chưa đi làm ngày nào ở Đức, xin trợ cấp thất nghiệp, e không ổn. Thế là chị xin trợ cấp an sinh xã hội trong lúc chờ đi học tiếng Đức. Chương trình đào tạo *Kindergärtnerin* rất khó, nhất là đối với người nói tiếng Đức không như tiếng mẹ đẻ. Bởi thế, chị quyết định đi lại từ đầu, cùng mấy đứa em trở lại trung học Đức. Nhịp sống nơi phương trời mới của chị rộn ràng với những dấu mốc đặc biệt. Chị ngâm nga bài thơ vu

quy với anh bạn học cùng trường. Chồng chị người Nam, nói giọng “Sè Gòn”, nghe thật “dzui” tai. Đôi vợ chồng hàn huyên hạnh phúc trong tổ ấm be bé trên lầu 5 của tòa nhà không có thang máy. Theo tư vấn của Sở Lao Động, chị ghi tên học nghề vẽ kỹ thuật. Trong khi chờ khóa học, chị làm nhiều công việc vặt, thêm chút thu nhập, để vợ chồng chị thỉnh thoảng đi ăn uống, đi chơi gia đình, bạn bè. Tính chị thoải mái, vô tư. Chị chẳng hề than vãn công việc nhàm chán hay nặng nhọc. Hơn thế nữa, chị luôn tìm thấy niềm vui nho nhỏ trong công việc. Lúc đứng máy ở dây chuyền sản xuất *pizza*, chị tủm tỉm cười, liên tưởng mình giống như Charlie Chaplin trong phim *Thời Đại Tân Kỳ*. Cuối ngày, chủ hãng cho nhân viên mang về những bánh *pizza* méo mó. Khách đến chơi, chị dí dỏm bảo: “Mình đãi các bạn cao lương mỹ vị của Ý nhé. Sang ghé chưa!” Chuyển qua công việc dán nhãn giá tiền trên hàng hóa cho các thương xá, siêu thị, chị quan sát thị trường. Thấy món hàng đẹp, bền, xuống giá, chị báo cho gia đình, bạn bè. Ai cần, chị mua giúp, được bớt theo tiêu chuẩn nhân viên. Thế là quá lời. Chị làm trong khâu đóng gói, gửi *catalogue* đến khách hàng, công việc tương đối nặng. Những năm cuối thế kỷ 20, buôn bán *online* ở Đức chưa phổ biến. Các công ty bán hàng qua thư gửi cho khách hàng những cuốn *catalogue* dày ngàn trang, chụp hình tất cả mặt hàng của cửa tiệm. Hết mùa, những cuốn *catalogue* còn thừa đi thẳng vào thùng giấy tái sinh. Một người bà con ở Việt Nam có tiệm may, ước ao có cuốn *catalogue* Âu, Mỹ, để khách hàng xem mẫu chọn lựa. Thế là, chị có món quà nặng ký, mà đúng ý cho người bà con. Chương trình học vẽ kỹ thuật với ứng dụng của *computer* rất mới mẻ và khó khăn cho chị. Tuy vậy, chị vẫn tiếp tục. Trong thời gian chị đi học, đưa con đầu lòng ra đời. Sau gần ba năm, bà mẹ trẻ trở thành chuyên viên vẽ kỹ thuật. Chị đi làm, gắn bó với hãng gần 30 năm cho đến khi hãng đổi chủ. Sẵn dịp chị về hưu non luôn.

Nhớ năm nao, cô giáo vườn trẻ, tuổi đời mới nhỉnh hơn một phần tư thế kỷ, rời quê nhà, những bước e dè, lạ lẫm nơi xứ người. Phương trời mới tự lúc nào đã trở thành thân thiết với chị. Đi đó, đi đây, về đến Đức, chị có cảm tưởng, mình đã về nhà. Chị cảm thấy gắn bó chốn này như quê nhà. Bởi ở đất nước này có gia đình nhỏ, gia đình lớn của chị quây quần từ bắc xuống nam. Bốn chục năm ở Đức, chị đã làm hàng chục việc vặt và một công việc chính, giờ đây chị thông dong khỏi phải bận tâm chuyện cơm áo. Nghề cô giáo vườn trẻ không được nước Đức công nhận trên giấy tờ. Nhưng chị vẫn là cô giáo chăm sóc bầy con trong vườn trẻ yêu thương của gia đình chị. Gia đình chị dọn ra, dọn vào nhiều căn nhà mượn. Sau cùng, dọn hẳn vào một ngôi nhà khang trang vợ chồng chị gây dựng. Giờ đây, các con chị đã lớn, chị chuyển công việc từ vườn trẻ sang vườn hoa, vườn rau.

Chị em

Đạo ấy, trường mẫu giáo Măng Non quy định, các cô giáo phải thay phiên nhau trực đêm ở trường. Đến phiên chị Cẩm Thành, sợ một mình đêm tối trong biệt thự kín cổng cao tường, chị dắt thêm đứa em trai. Về sau, cả sáu đứa em khăn gói hộ tống chị trực đêm. Những đêm hè nóng nực, được theo chị đi trực đêm là niềm vui của bầy em. Tránh được cái nóng hừng hực trên căn gác nhỏ của nhà, mấy chị em cười đùa, hát hò nơi rộng rãi, thoải mái mà kín đáo. Không phải nơm nớp lo sợ công an khu vực bắt bẻ vụn vụn. Đồng nghiệp nào không đi trực được, chị sẵn sàng trực thay. Vì như vậy, chị và các em lại có một đêm vui vẻ cùng nhau. Mỗi năm, trường Măng Non tổ chức cho nhân viên đi chơi Vũng Tàu một ngày. Theo quy định, mỗi nhân viên được dẫn theo một người. Chị nghĩ đến bầy em lóc nhóc. Trước năm 1975, các anh chị lớn được hưởng nếp sống sung túc của gia đình. Ba thường chở bầy con tắm biển hoặc đi chơi Đà Nẵng, Huế. Ngày đổi đời, hai đứa út mới 5 tuổi. Từ đó đến nay, chuyện đi chơi chỉ còn là những mơ ước viễn vông. Tội nghiệp tội nhỏ. Chị muốn nhân cơ hội này bù đắp cho các em. Thế là, chị xoay xở để cả sáu đứa em được

theo trường chị đi Vũng Tàu. Nhìn bầy nhỏ rộn ràng nô đùa sóng biển, lòng chị sáng lên niềm vui. Trong tấm hình đen trắng cũ kỹ ngày xưa, thấy chị, một thiếu nữ nhỏ nhắn, eo lả, dang rộng vòng tay, kéo theo bầy em cùng tận hưởng một ngày vui bên nhau.

Mấy chục năm qua, chị em ai nấy tuổi tác chồng chất, đều có gia đình riêng, cuộc sống ổn định. Đưa em út đã qua tuổi năm mươi. Vậy mà, chị Cẩm Thành vẫn năng động, xốc vác như cô gái tuổi đôi mươi thuở nào. Những lần đi Berlin, Genève tham gia biểu tình, đòi chủ quyền Hoàng Sa, Trường Sa... , đi Bonn dự họp mặt kỷ niệm tàu Cap Anamur, chị cặm cụi làm biểu ngữ, cùng mọi người thức đêm, tập hát những bản hùng ca. Những cuộc điện đàm với chị hàng tiếng đồng hồ, về những câu chuyện ngày xưa. Kể đi, kể lại mà vẫn luôn sôi nổi, hấp dẫn. Có khi, chị gọi ngắn gọn, báo tin, chị mua được mấy chậu hoa Trà My, hoa Mimosa đẹp lắm. Lần tới gặp nhau chị sẽ mang về cho. Chị rủ rê em út đến nhà chơi. Ra vườn, thấy hoa lá, rau cỏ chi là lạ, trầm trồ hỏi thăm, chị chiết vào chậu, cho đem về. Nơi xứ người, chị Cẩm Thành không còn phải chạy vạy tìm chỗ cho các em đi chơi. Chị tìm tòi, xem ở đâu có phong cảnh hữu tình, có lịch sử lý thú. Rồi mấy chị em kéo theo bầu đoàn thể tử, cùng nhau rong chơi đó đây. Gạo, thịt nơi này ê hề, mấy chị em không phải chờ chị Cẩm Thành đi buôn gạo như thuở nao. Nhưng khi chị hớn hờ khoe hình hũ com rượu, “tác phẩm” đầu tay của chị sau khóa học cấp tốc, đám em lại nô nức chờ ngày chị đến chơi, để thưởng thức tài nghệ của chị.

Những cuộc họp mặt đại gia đình vào dịp lễ, tết, cúng giỗ cha mẹ là những dịp anh chị em sum vầy, hàn huyên về những ngày tháng thời thơ ấu. Nhắc đến địa danh Cẩm Thành, tỉnh Quảng Ngãi, lòng tôi bồi hồi nhớ những ngày còn bé. Nơi ấy giờ đã xa lắc xa lơ, hình ảnh đã nhạt nhòa trong ký ức. Gọi tên Cẩm Thành, người chị của tôi, lòng tôi tràn ngập yêu thương. Ngày xưa, ngày nay và ngày mai, chị Cẩm Thành vẫn luôn gần gũi, với vòng tay thân thiết, là cầu nối tình cảm của đại gia đình chúng tôi.

Hoàng Quân

Tháng Ba 2022

NGUYỄN CẦU

Cùng chung nhau chịu khổ
Nhưng quyết một lời thề
"Đất Ukraine dân Ukraine ở
Putin trở về với đất Putin".
Tôi nghe hoa cùng thở
Giữa đất trời bao la
Với dòng người di tản
Nghe tiếng gió vi vu
Theo lời kinh nguyện cầu
Cho người yêu Quê Hương
Cùng chung tay góp sức
Cho Ukraine thanh bình.
Tôi thấy cánh đồng ruộng
Ngập tràn đầy ngũ cốc

Những bông hoa thật đẹp
Nằm bên những vệ đường
Hoa bình yên khoe sắc
Chào đón người đi qua.
Tôi cúi xuống ngắt hoa
Cho tôi xin về nhà
Cắm trong bình đựng hoa.
Những cành hoa xinh đẹp
Ôi sao thật mượt mà
Hài hòa nhìn dễ yêu
Tôi mỉm cười cùng hoa.
Cho tôi lời kinh khồ
Đón người về lại quê
Dòng người xưa đi tản
Nay lại kéo trở về
Trên con đường đổ nát
Bởi chiến tranh bom đạn.
Giặc Putin tràn về
Người lính giữ lại quê
Họ về trong ngậm ngùi
Họ về trong mừng vui
Dù miền Đông nước họ
Bom đạn vẫn tràn về
Bởi Putin xâm lược.
Dù biết rằng cam khổ
Chiến tranh sẽ trường kỳ
Trên xứ sở Ukraine
Họ muốn sống cùng quê

Người dân hát thanh bình
Ca ngợi sự tự do
Ca ngợi lòng đoàn kết
Xóa tan những căm thù
Bởi lòng tham bá chủ
Bởi tranh mộng bá vương.
Tôi yêu xứ Ukraine
Tôi yêu người Ukraine
Như yêu xứ sở tôi
Lời kinh tôi vẫn nguyện
Mong vang cả đất trời
Cho con người thương yêu
Tay trong tay hoà hợp
Thế giới ôi thanh bình!
Cảm ơn hoa bên đường
Cho tôi lời yêu thương
Cho tôi thôi nguyện cầu
Tôi thở cùng bên hoa
Hoa cười, người cùng hoa
Ukraine mùa lúa chín
Vang vang cùng lời ca
Lời kinh cùng nhau nguyện
Mọi khổ rồi sẽ qua...
Tiểu Mai (Tháng 6 năm 2022)

THIỆN NGA

Không phải Ý vào “*Vành Đại Tư Lụa*”,
Chẳng phải Nga đi xâm chiếm Ukraine,
Mà thiên nga chưa đích đến, lênh đênh
Đã vượt biển vẫn không quên tổ quốc.

*

Bay xa ở tuổi mộng mơ
Cuộc đời chẳng tựa bài thơ dịu dàng
Bơi ra biển Thái với chàng
Tình yêu thánh thiện, gian nan chia cùng.

Nội tâm mơ mộng góp chung
Theo chàng, mơ: **giữ Lửa hùng Việt Nam**
Tâm hồn lãng mạn, tham lam
Ước mơ cao cả: **phải làm điều hay!**

SAU CUỖNG CHIÊM

Tuổi hai mươi chúng tôi
Bị đói khát, kềm kẹp
Đảng moi sọ mà nhờ
Toàn “*tư tưởng*” lấp ghép.

Thế nên chúng tôi đi
Thà làm mỗi hải tặc
Mặc cá mập, biệt ly
Đi để tìm sự sống:
Chống độc tài!
Ý Nga, 4.6.2022

THƠ TÌNH Á NGHI

Say mê nghệ thuật Đông Tây
Nhẹ nhàng, quyến rũ... Thật tài châu Âu!
May sao, vào Ý ngọt ngào
Biết bao cổ tích gom vào đất Rome.

Hương thiên đàng, cả một vòm
Mà thương dân tộc áo cơm cơ hàn
Đâu đâu cũng tiếng thở than,
Nhà nhà tang trắng ngồn ngang phủ phàng.

Đất tù xác Lính xôn xang
Cai tù: quân-bán-nước gian ngoa ngời
Giám Người-Yêu-Nước ngục tội
Bọn tôi ngồi xôm, dân trôi xứ người
Thiên nga nào nữ thanh thoi
Chạy theo cám dỗ, ăn chơi, hưởng nhàn?

Ánh trăng bàng bạc (tên mang)
Đàn đêm lẳng mạn gửi nàng thiên nga.
Mai bạo quyền mắt, về Nhà
Khoan thai trở lại, ngợi ca san hà,
Tặng Anh Chiến Sĩ Cộng Hòa
Ngàn thơ tình ái mượt mà trang thi.

Chúng ta, tất cả người đi
Ai ai cũng muốn khắc ghi sử hùng!
Tình Quê ai nữ dừng dừng
Khi nhìn dân tộc vẫy vùng Biển Đen?

Thiên nga xa Ý, chong đèn
Thảo thơ nhung nhớ: chưa hèn hạ thua!
Mặc ai danh lợi bán mua
Thơ chuyền Lửa, phụ Người-Khưa-Trống-
Rền.

Em bơi, Người phải tiến lên
Đừng ai nhõng nhẽo bắt đền: khuyết trăng!
Ý Nga, 4.6.2022

*Thân phụ đặt tên cho các con: nữ mang
nghĩa mặt trăng và nam mang nghĩa mặt trời.

XE LẮM SỞ, SAO CỨ LÙI?

Thấy em bóng chiếc phòng the

(TRẦN ĐÌNH THỰC: “Tháng 6 tôi nghĩ nhiều về
Sài Gòn với mùa thi cử, chia tay vào hè, lưu bút,
hoa phượng và các tà áo trắng... vẫn còn ôm ấp
trong tâm khảm.”)

*

Sài Gòn! Nỗi nhớ trong tôi:
Nắng, mưa, từng áng mây trôi bèo bồng,
Sau cơn mưa, có cầu vồng*
Tôi thêm sắc thắm phượng* hồng rực bông.

Bao tà áo trắng ngượng ngùng
Tung tăng như bướm lòng vòng thủ đô,
Bao mùa thi cử học trò
Bấy nhiêu ôm ấp chữ dò, thức khuya.

Giữ trong tâm khảm thiết tha
Nhớ ơi! Những bạn nết na, chân thành
Guốc khua tang tính... tang tình
Dư âm yêu dấu hiền lành trinh nguyên
Nói cười áo trắng huyền thiên
Giòn răng khoe: ôi, chuối chiên, cóc, xoài...

*

Nhớ trang lưu bút của Ai
Vẽ bao cánh phượng bay bay phố phường:
Cuối hè, tình cảm vẫn vương
Phượng tô mà đỏ... má hường của em!

Lật hoài em cứ tìm xem:
Nam sinh lưu bút, vẽ “lem” Phượng* trường
Vây mà xem, cứ... thương... thương
Sài Gòn! Em hỡi! Tôi tương tư lòng:
Liệu sau Mưa, có Cầu Vồng?*

Á Nghi, 3.6.2022

***Mưa, Cầu Vồng**: -Viết thường: theo nghĩa đen.
-Viết hoa: sự trở lại của một hình ảnh Tự Do thời
VNCH rất đẹp và bất ngờ cho người dân.
***Phượng**: -Viết thường: theo nghĩa hoa học trò.
-Viết hoa: tên riêng của cô nữ sinh nhận cuốn lưu
bút cuối hè từ tay nam sinh cùng trường.

*Anh than thở lạnh, lăm le rú... về
Em đòi cưới hỏi nhiều kê
Ngại cau trầu đất, số de anh gài.*

*Đường Tình quả lắm chông gai
Chạy lùi không khá phải thay Xe Tình.
Mua Xe mới, chạy một mình
Một, hai, ba, bốn... Tâm thành vẫn...
thương.*

*Thụt lui, hỏi cưới nhịn nhường
Trầu cau mang, đủ khoa trương cả... làng!*

*

*Ai ngờ họ rước mất nàng
Đành... de Xe Thất Tình sang... cửa chùa!
Á Nghi, 3.6.2022*

NGHE LÊN

*Nhìn nhau, song cửa mở thưa
Đang hờn giận, vẫn lách bừa qua khe
Người huyên thiên, kẻ khóc nhè
Mãi rồi gió cũng được nghe tiếng... cười!
Á Nghi, 3.6.2022*

CÔ CÒN NỢ EM

Huy là đứa học trò đặc biệt của lớp học đầu tiên khi tôi ra trường. Đặc biệt vì nhà Huy đi kinh tế mới, lận đận mấy năm dài, rồi dặt dứu nhau về, nên Huy trở lại đi học muộn màng. Vì thế Huy già hơn, cao hơn các bạn cùng lớp cả cái đầu (nghĩa đen lẫn nghĩa bóng).

Huy thông minh, nhanh nhẹn, từ chối làm lớp trưởng, nhưng là “thủ lĩnh ngầm” của cả lớp và cũng là “body guard” của tôi mỗi khi tan học, đi chung một đoạn đường về. Hễ tới giờ kiểm tra, Huy luôn làm xong bài rất sớm, rồi ngồi gõ gõ cây bút hoặc nhìn vu vơ ra ngoài cửa sổ, cho đến khi bị tôi nhìn “chiếu tướng”, Huy đứng lên, chạy lên phòng Ban Giám Hiệu lấy ly nước trà cho tôi để chuộc tội.

Có những lần trên bục giảng, tôi cao hứng nói chuyện ngoài lề, lạc giáo án, (để dọa dẫm và ra oai với lũ trò nhỏ), Huy ngồi dưới cười mím chi, gật gù, để sẵn sàng “giải cứu” tôi khi có những câu hỏi hóc búa, bằng cách pha trò, đánh lạc hướng qua đề tài khác.

Tết năm đó, trong bữa liên hoan của lớp, tôi đề nghị mục ca hát, một em hát xong sẽ có quyền chỉ định người tiếp theo. Cậu lớp phó xung phong mở màn hát trước, bài hát vừa dứt, nó còn suy nghĩ chưa biết chọn ai thì Huy la lên: “Chọn cô áo hồng! Áo hồng!” (là cái áo thun màu hồng điệu đà tôi mới mua). Tôi đành đứng lên hát, có chút mắc cỡ, trong tiếng cổ vũ reo hò của đám học trò và Huy đánh nhịp bằng cây thước kẻ xuống mặt bàn:

“Em ơi, con sông dòng xuôi, tuy chưa hề nói có chung cội nguồn... Em ơi, khi ta nhìn nhau, yêu thương tràn về thác đổ, con sông dạt dào sóng vỗ mênh mông...”

Đến điệp khúc, Huy còn cao hứng phụ hoạ theo:

“Mùa Xuân đến, nhắc ta những điều, mà ta chưa nói ra... Mùa Xuân đến, nhắc ta những lần, trên con đường phố quen...”

Rồi ve kêu hè tới, Huy cùng cậu lớp trưởng, lớp phó đến nhà rủ tôi đi xem phim. Vừa đến rạp, chắc đã bàn tính trước, Huy chạy ngay vào mua vé, cậu lớp phó giữ chân tôi để cậu lớp trưởng đi mua đậu phộng, hạt dưa, cương quyết không cho cô giáo tốn đồng xu nào. Huy trao cho tôi tấm vé, nháy mắt:

- Lần sau đi xem phim, sẽ đến lượt cô bao tụi em, vậy là huề!

Nhưng đến mùa khai giảng năm học mới, Huy đã không tiếp tục đến trường vì hoàn cảnh gia đình.

Mấy mùa hoa phượng nở lại tàn, kỷ niệm cô trò còn phảng phất thì một hôm Huy phone cho tôi theo số điện thoại của trường:

- Cô ơi, Huy của cô đây!

Tôi mừng rỡ, nghĩ đến nụ cười tươi, đôi mắt sáng và làn da nâu của cậu học trò ngày nào:

- Huy bây giờ ra sao, em đang làm gì?

- Em vừa nhập ngũ vào bộ đội.

- Sao lại thế?

Tôi xúc động, nhưng không dám khóc, và giọng Huy còn buồn hơn:

- Em chẳng còn chọn lựa nào khác, cuộc đời em chỉ như vậy thôi cô ạ.

Im lặng một lát, Huy lại nhe răng:

- Em không muốn báo cho cô và bạn bè biết nên ngày lên đường chỉ có mẹ em ra tiễn. Khi chiếc xe đưa đám tân binh đến quân trường, có chạy ngang qua khu nhà của cô, em đã dỗi mắt tìm kiếm, biết đâu sẽ thấy cô ở đâu đó hay đứng trước cửa nhà...

Và lần này Huy khóc thật, sụt sùi:

- Em nhớ cô! Giờ em đang ở văn phòng chỉ huy quân sự, chuẩn bị qua Cambodia trong công tác hỗ trợ quân đội Việt Nam rút quân về nước.

Tiếng trống trường vang lên, Huy vội vàng, tiếc nuối:

- Đến giờ cô lên lớp rồi phải không? Ước gì em đang ở đó, để được chạy vào lớp học và ngắm cô giảng bài! Thôi, em chào cô, em sẽ về thăm cô vào dịp nghỉ phép đầu tiên, cô phải đợi em nhé.

Tôi nói nhanh:

- Đương nhiên rồi, vì cô còn phải mua vé xem phim cho em nữa chứ...

Nhưng chỉ nghe tiếng máy “tit tit” khô khan vọng lại. Có lẽ vì vậy mà chẳng có kỳ nghỉ phép nào cả, vì vài tuần sau, có tin Huy đã đào ngũ trong lúc đang thi hành nhiệm vụ bên Cambodia, bị tình nghi chạy qua biên giới vào trại tỵ nạn Thailand.

Số phận đầy drama, tôi cũng vượt biên đến trại tỵ nạn Panatnikhom, Thailand vào cuối mùa đông năm ấy. Tôi liền tìm hiểu, và được biết, đã từng có phong trào bộ đội đào ngũ từ Cambodia xin tỵ nạn, nhưng họ bị giam riêng biệt, rồi bị thẩm tra gắt gao (do sợ là tình báo), nên chỉ rất ít người được đi định cư, còn lại phải trở về qua biên giới, phiêu bạt đó đây, thậm chí còn có vài trường hợp tuyệt vọng, tự sát ngay trong trại. Tôi mơ hồ lo sợ và cầu xin cho Huy của tôi được bình an.

Thời gian qua thật nhanh. Thời đại công nghệ toàn cầu đã giúp biết bao người nối lại liên lạc với nhau, nhưng riêng tôi vẫn chưa tìm được cậu học trò dễ thương nhất trong đời làm cô giáo gắn ngủi của mình.

Huy ơi! Cô còn nợ em chiếc vé xem phim.

KIM LOAN

TRẬN MẠU THÂN 1968

Ai cưỡng chiếm, ai vì dân cứu Nước?
Hưởng vô ngần những vũ khí tối tân
Cộng thảm bại nặng nề về quân sự
Trước tấm lòng can đảm Lính Vì Dân!
Ý Nga, 2.6.2022

PHƯỜNG CHAO ĐẢO

(Kính tặng những CHIẾN SĨ VNCH vẫn
kiên trì góp sức cùng CỘNG ĐỒNG NGƯỜI
VIỆT TỰ NẠN CHÍNH TRỊ.)

*

Niềm tin đánh mất, ba hoa
Toàn hồng cam đồ, gian tà, ác ma
Bày trò chia rẽ gần xa
Quân ta tinh táo, ló ra: tia liền!
Ý Nga, 2.6.2022

Yêu Người... Yêu Đời

Trong đời tôi có những người tôi gặp
Già suy tư và trẻ quá thơ ngây
Trẻ thơ cười rạng rỡ lúc vui tươi
Già ngần ngại khi sắp hết tuổi đời!

Tôi đã sống với trẻ thơ vô tội
Bên cạnh già ngày tháng chẳng còn lâu
Tôi vượt ve thơ trẻ để lớn dần
Và nâng niu giây phút biết già... xa!

Dẫu đời ngắn chẳng bằng cây cỏ thụ
Giữ rừng xanh sừng sững với gió sương
Già đi qua... từng trái nắng và mưa
Tàng đủ lớn cho đàn con núp bóng!

Xin cảm ơn, già - trẻ đã cho tôi
Tháng ngày vui - tuổi trẻ của vô tư
Ý nghĩa sống - một mai khi càng già

CHÔNG DÂN?

Vào Nam chống Mỹ rập khuôn
Thế rồi... thích quá, ở luôn không về
Chống dân, binh: nhót, kiếm kê
Mỹ không còn nữa, bèn bê... bạc vàng.
Ý Nga, 2.6.2022

MỐI TÌNH ĐẦU CỦA EM

Anh muốn biết về cuộc tình đầu tiên
Đã chiếm trọn trái tim em tuổi trẻ
Tình yêu đó ở trong em rất lạ
Quá đổi nồng nàn và rất đam mê.

Là học trò của em, anh biết chưa?
Em đã yêu ngay lần đầu gặp gỡ
Dù còn vụng về và nhiều ngỡ ngàng
Nhưng niềm tin đã trao tự bao giờ.

Là những cành hoa phượng của mùa hè
Nắng chói chang chờ cơn mưa nức nở
Làm cánh bướm xinh ép trong trang vở
Giáo án đầu đời run rẩy lòng em.

Là biết bao lần dưới ánh đèn đêm
Cô giáo thức thao soạn bài, không ngủ
Ngọn gió khuya tự tình bên cửa sổ
Em mơ màng nhớ lớp học ngày mai.

Em sẽ đứng trên bục giảng, hồn say
Như người nghệ sỹ bước lên sân khấu
Khán giả là những học sinh yêu dấu
Cùng bên nhau học bài học yêu thương.

Tiếng trống vang lên, báo hiệu tan trường
Lớp học hết rồi, em còn vương vấn
Nắng cuối sân trường, hàng cây lưu luyến
Bịn rịn vẫy chào đưa tiễn bước chân.

Là ngày cuối tuần trống vắng, băng khuâng

Tôi yêu người, hai tâm hồn... già - trẻ
Tôi yêu đời, kiếp sống với... trẻ - già

Thu Hương

(Cảm xúc từ Bà nội, cha mẹ, ngày thơ và các con tôi; từ tiếp xúc với những già, trẻ được gặp.)

Nhớ những tiếng cười ngây thơ, rộn rã
Giờ ra chơi líu lo bầy chim nhỏ
Khung trời mộng mơ phấn trắng, bảng đen.

Mỗi tình đầu ấy, không thể nào quên
Em đã biết yêu, tình yêu rộng lớn
Yêu con người, yêu mỗi ngày cuộc sống
Và yêu anh, với tất cả chân thành.

KIM LOAN

Bạn Là Người Cao Niên hay Người Già Nua

Người viết thường nhận nhiều tài liệu hay của bạn bè gửi đến. Những tài liệu này gợi ý cho người viết tâm tình chia sẻ với những người bạn "không còn trẻ nữa" của mình. Có một người bạn gửi đến người viết một tài liệu hay của Chăm Tá Nhâm (tên nghe hơi quen quen).

Sau khi đọc xong, người viết thấy hữu ích với tuổi cao niên của mình và bạn hữu hiện tại nên xin phép tác giả cho phép người viết được chia sẻ đến các thân hữu để biết thế nào là "Cao Tuổi Và Già Nua". Xin cảm ơn tác giả Chăm Tá Nhâm trước nhé. Mời Bạn đọc cùng với người viết.

CAO TUỔI VÀ GIÀ NUA

Đã có bao giờ bạn để ý
Khác biệt giữa hai chữ này chưa:
"Người Cao Tuổi" và "Người Già Nua"?

Người Cao Tuổi, thể thao, du lịch,
Rất năng động, làm vườn, viết lách...
Người Già Nua chỉ thích nghỉ ngơi.

Người Cao Tuổi yêu người, yêu đời.
Người Già Nua, một trời oán hận.
Tâm chứa đầy tị hiềm, hờn giận.

Người Cao Tuổi toan tính tương lai.
Người Già Nua thấy bị bỏ rơi.
Cứ luyến tiếc cái thời quá khứ.

Người Cao Tuổi khi viết nhật ký
Luôn luôn có những chữ "Ngày Mai".
Người Già Nua, "Ngày Hôm Qua" thôi.
Và cứ thế, không gì thay đổi.

Người Cao Tuổi đón ngày sắp tới

Bằng hào hức, mong đợi, hân hoan.
Hoà đồng với vạn vật chung quanh.
Họ để tâm hồn mình mở rộng
Tận hưởng những gì mà đời sống
Và thiên nhiên mang đến: cỏ cây,
Hoa lá, những sinh vật, trời mây...

Người Già Nua chỉ hay lo lắng.
Đau khổ thấy thời gian quá ngắn
Còn lại trong cuộc sống của mình,
Quên đi những tươi đẹp chung quanh.

Người Cao Tuổi tâm hồn trong sáng.
Có những giấc mơ đẹp lấp lánh,
Như đưa họ vào cảnh thần tiên.
Người Già Nua, ác mộng triền miên,
Nỗi sợ hãi, ưu phiền chi phối.

Vậy bạn ơi, những cái vô lối
Hãy bỏ đi, hướng tới tương lai,
Sống cho thật trọn vẹn hôm nay,
Chờ đón một ngày mai tươi đẹp.
Hãy mở rộng lòng mình, đừng khép.
Đề trái tim mãi đập nhịp nhàng.
Đề chia sẻ với người chung quanh
Những tình cảm tiềm tàng, tích lũy.
Cuộc sống này, bạn hãy trân quý.
Mỗi ngày một "bonus" trời cho.
Tại sao bạn lại phải...già nua?
(CHÂM TÁ NHÂN phóng tác
08/15/2017)

Sau khi đọc xong tài liệu này, bạn
biết mình là người như thế nào chưa?
Cao Tuổi hay Già Nua?
Những vị cao niên ở tuổi 70, 80
thường bị “nàng” hay “chàng” của
mình cười và mắng yêu là người thích
“hoa cầm chướng màu tím” bởi, vì,
tại, v.v. của đương sự. Smile!

Là một thể nhân tầm thường trong cõi
nhân gian này, chúng ta thường bị thất
tình lục đục chế ngự trong cuộc sống. Nếu chúng ta hiểu Đạo, hiểu Đời một tí, cải thiện nếp
sống của mình một chút thì hy vọng sẽ được sống vui sống khỏe, yêu người, yêu đời trong giai
đoạn “tuổi hạc khá cao” này.

Chúng ta cũng thường nói nói đến chữ Phúc trong cuộc đời.

Và cũng từ chữ Phúc, mỗi người có một quan niệm khác nhau. Có người cho rằng được giàu sang quan quyền, phú quý là có phúc. Có người cho rằng gia đình có con cháu đầy đàn, biết hiếu thuận là có phúc. Có người cho rằng sống lâu trăm tuổi là có phúc.

Dĩ nhiên được phúc, lộc, thọ tam đa như thế quả thật là có phúc.

Người viết cũng xin chia sẻ thêm 5 điều phúc, 6 điều vui, 7 điều sung sướng, 8 cái chút xíu dưới đây. Nếu bạn thấy vui khi có được những điều ấy thì kể như mình đã có phúc rồi đấy nhé. Smile!

5 PHÚC

1. Có thân thể mạnh khỏe, gọi là phúc.
2. Có vui thú đọc sách, gọi là phúc.
3. Có bạn bè tri kỷ, gọi là phúc.
4. Có người nhớ đến anh, gọi là phúc.
5. Làm những việc mà mình thích làm, gọi là phúc.

6 VUI

Một vui là hưu nhưng không nghỉ.

Hai vui là con cái độc lập.

Ba vui là vô dục tặc cương.

Bốn vui là vui về vấn tâm mà không xấu hổ.

Năm vui là có nhiều bạn hữu.

Sáu vui là tâm tình không già.

7 SUNG SƯỚNG

1. Biết đủ thường sung sướng.
2. Biết giải trí khi nhàn rỗi.
3. Biết đắc chí tìm niềm vui.
4. Khi cấp thời biết tìm niềm vui.
5. Biết dùng người làm vui.
6. Biết vui khi hành thiện.
7. Bình an là vui nhất.

8 CHÚT XÍU

1. Miệng ngọt ngào thêm một chút nữa.
2. Đầu óc hoạt động thêm một chút nữa.
3. Nóng giận ít thêm một chút nữa.
4. Độ lượng nhiều hơn một chút nữa.
5. Lòng rộng rãi thêm một chút nữa.
6. Làm việc nhiều thêm một chút nữa.
7. Nói năng nhẹ nhàng thêm chút xíu nữa.
8. Mỉm cười nhiều thêm chút nữa.

(Nguồn: sưu tầm trên internet)

Bạn thử thí nghiệm xem ra sao nhé?

Minh Sương Lam đi ăn ngày Happy Mother's Day 2022.
Cảm ơn Hiếu Trương đã làm tặng MSL hình đẹp này.

Riêng thiên ý của người viết, ở trong cái tuổi “không còn trẻ nữa như hiện tại, người viết chỉ mong cầu: thân không tật bệnh, tâm không phiền não, có trí huệ sáng suốt là có phúc quá rồi. Bạn có đồng ý với tôi chăng?

Mời Bạn cùng xem Youtube Don't worry! Be Happy để thấy yêu đời yêu người thêm một tí nhé.

Bobby McFerrin Don't Worry Be Happy (New Video HD 4k)

<https://www.youtube.com/watch?v=Bsw03twyufQ&t=68s>

Xin chúc quý bạn có nhiều sức khỏe, thân tâm an lạc, sống vui từng ngày trong hiện tại với duyên nghiệp của mình nhé.

Người giữ vườn Một Cõi Thiên Nhân

Sương Lam

(Tài liệu và hình ảnh sưu tầm trên mạng lưới internet, qua điện thư bạn gửi-MCTN 615-ORTB 1041-612022)

Từ Di Tích
KT 63
trình bày

*Nhắc chi tháng Sáu, ngày xưa
Đi ngang qua cửa rào thưa, hoa nhiều
Em thường dừng lại sáng chiều
Ngắm hoa, mơ mộng lấm điều trên... mây.*

*Có người nhìn lên chẳng hay,
Có người chờ... áo trắng bay ngày ngày
Thơ tình, than: -Viết liền tay
Mà không dám gửi... Chừ bày ra... khoe?*

*Nhắc chi? Lợi lộc gì nè?
Sắc hoa xưa vẫn ù ê tâm hồn
Cám ơn ông chừa xuất ngôn
Nên trong con bé vẫn tồn sắc hoa.*

Canada, 1.6.2022 #8534

HỤT HĂNG

*Nhớ em, trường cũ đón đưa
Nhớ luôn cả những cơn mưa Sài Gòn
Áo dài trắng ướt eo thon
Anh lo thiên hạ thấy... tròn thân em.*

*

*Chạy như ma đuổi, ướt nhem
Đến nơi, Ba đã... rước êm mắt rồi!*

EM CỦA NGÀY XƯA

*Nhắc chi quê nội Bảo An
Làm anh nhớ cả Điện Bàn, Quảng Nam
Nhớ về, nhớ đến... tham lam
Ngày xưa cô bé thâm trầm, hiền ngoan.*

*

*Bi chừ nói lột da non
Cầm rằm dai dẳng, mặt nhăn suốt ngày!*

Á Nghi, 1.6.2022

Á Nghi, 1.6.2022